ԹԻՒ 7672   20 ՅՈՒԼԻՍ 1911   ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ   2 Août 1911 N. 7672   نومرو ۲۶۷۲ ۲۰ تموز ۱۳۲۷ چهارشنبه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌كین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیأتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لكی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գաւառներու համար	100	54
Արտասահման »	85	20 ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ին   FONDÉ EN 1883   تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳ . بازار ایرته‌سندن ماعدا هر كون نشر اولنور

ՀՍԿԱՅ ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷՆԵՐԸ

Բ.

Այսօր, չորեքշաբթի, դատարանին առջեւ տեղի կ'ունենան մէկ քանի դատեր որոնք հոլանտական քրէտի ֆոնսիէներու միամիտ զոհերը բացած են այդ խաբեբայական ձեռնարկութեան ներկայացուցիչ Մելիտէսի դէմ:

Սպասելով դատարանի առջեւ վճռին մենք առաջ տանինք մեր տեսութիւնը այդ դրամաշորթական անօրինակ ձեռնարկութեան մասին:

Մելիտէս նոր չէ որ ծանօթ է իր դրամական ձեւ ու պղտոր արարքներովը: Ինքն էր որ առկէ 10-12 տարի առաջ, դարձեալ Կ. Պոլսոյ մէջ, փորձած է միամիտները խաբել Caisse française de prévoyance թուղթեր հրապարակ հանելով ու հասարակութեան դիւրահաւան մասին դրամը չորթելով: Այս սաթելու իրեն դէմ կրկին բողոքներ ու դատեր եղած են եւ ինք ստիպուած է կծկիլը գնել Կ. Պոլսէն գոնէ ժամանակի մը համար եւ պտոյտ մը Եւրոպայի մէջ թափառելէ ետքը, չունչը առած է Եգիպտոս եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ «Պանք Մելիտէս» անունով, Թէվֆիք փաշա փողոցը, դրամաշորթական տուն մը հիմնած է որուն գլխաւոր գործն էր այդ հոլանտական քրէտի ֆոնսիէներու պարտաթուղթերուն վաճառումը: Բաւական ժամանակ արաբ եւ քրիստոնեայ միամիտներու դրամը գողնալէ ետքը, վերջապէս եղած բողոքներուն վրայ, եգիպտական կառավարութիւնը քննութեան ձեռնարկած է. բայց Մելիտէս իր գլխին գալիքը նախապէս գուշակելով՝ ճիշդ իր ձերբակալման պահուն փախած է Եգիպտոսէն եւ ի բացակայութեան դատապարտուած է բանտարկութեան: Անկէ ետքն է որ ան [illegible] անձը մերթ անուն փոխելով ու մերթ իր հին անունով, Պոլսոյ մէջ սկսած է վաճառել «հոլանտական քրէտի ֆոնսիէ» կոչուած թուղթերը որոնք ո եւ է կերպով երաշխաւորուած չեն եւ ո՛չ ալ ընդունուած սակարաններու մէջ: Քրէտի ֆոնսիէի այդ թուղթերէն ունեցողները կրնան, փորձի համար, այդ թուղթերը տանիլ Օսմանեան Պանքան, Քրէտի Լիոնէն, կամ ո եւ է դրամատուն մը եւ զանոնք ծախել ուզել: Այն ատեն անոնք պիտի տեսնեն այդ թուղթերուն իրական արժէքը, որովհետեւ ո՛չ մէկ դրամատուն պիտի զանոնք ո եւ է արժէքով մը ընդունի:

Ցաւալի է սակայն որ տակաւին միամիտներ կը գտնուին որոնք իրենց դրամը կը վտանգեն այդպիսի խաբեբայական թուղթերու գնումներ կատարելով:

Այդ միամիտներէն շատե՜ր ի զուր այժմ բողոքի աղաղակը կը բարձրացնեն, երբ իրենց դրամը արդէն կորսուած վիճակին մէջ անյայտ եղած է: Բայց եւ այնպէս նորանոր զոհեր չառնելու համար եղածներուն վրայ, կրկին եւ կրկին պարտք կը զգանք կոչում ընելու կառավարութեան եւ ձեռնհաս իշխանութեանց որպէսզի արգիլեն այդ թուղթերու վաճառումը եւ, եթէ կարելի է, ջանան փրկել միամիտ զոհերուն դրամներէն մաս մը:

Կառավարութիւնը պէտք է գիտնայ որ այդ Փ. Ատալին կամ այլ անունով Մելիտէսը մինչեւ հիմա կը փնտռուի Եգիպտոսի, Բարիզի, Աթէնքի, Պելճիքայի եւն. իշխանութիւններէն իբրեւ խաբեբայ դրամաշորթ:

Ըստ մեզ կառավարական իշխանութեան պարտականութիւնն է արգիլել այդ հոլանտական քրէտի ֆոնսիէներու պարտաթուղթերուն ծանուցումը որ այնքան շողշողուն կ'երեւայ Կ. Պոլսոյ կարգ մը թերթերուն մէջ:

Ժողովուրդը չահագործելու այդ անխիղճ ձեռնարկը արգիլելու համար այդ միջոցին դիմած են արդէն Եգիպտոսի եւ Յունաստանի կառավարութիւնները, հետեւաբար անհեթեթ կամ անկիրարկելի միջոց մը չէ որ կ'առաջարկենք:

Ինչ որ ալ ըլլայ ժամ է որ լուրջ միջոցներ ձեռք առնուին այդ խաբեբայական չահագործումներուն դէմ:

[illegible]

ՓՈԽԱՐԻՆՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՆՑՔ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Անգլիական երեւելի թերթ մը «Մօրնինկ Բօսթ» կը գրէ թէ 1870էն ի վեր երբեք այս աստիճան վտանգի տակ չէր աշխարհի խաղաղութիւնը:

Գուցէ յոռետեսութեան վերագրուի «Մօրնինկ Բօսթ»ի այդ չափազանցեալ խօսքը, բայց եթէ աչքէ մը անցընենք քաղաքական կացութեան ներքին խաւերը եւ գաղտնի գործառնութիւնները, շատ ալ անտեղի պէտք չէ համարել անգլիական թերթին յոռետեսութիւնը: Բաւական է միայն գիտնալ թէ Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ ինչ ծանրակշիռ բանակցութիւն մը տեղի կ'ունենայ տենէ մը ի վեր, այն ատեն ինքնին կը հասկցուի թէ մեծ սպառնալիքի տակ է աշխարհի խաղաղութիւնը ոչ նուազ քան 1870էն: Իսկ կացութեան [illegible] ըմբռնելու համար այդ բանակցութեան առարկան եւ ծանրութիւնը, հարկ է գիտնալ թէ Գերմանիա ինչ կը պահանջէ Ֆրանսայէն անոր օժիտը ազատ ձգելու համար Մարոքի խնդրոյն մէջ. կը պահանջէ Ֆրանսական Քոնկօն իրեն տալ, որպէս զի [illegible] Ատլանտիքէն [illegible] մինչեւ իր հին [illegible] եւ ձգելու համար որ ուզածին պէս կլլէ ու մարսէ Մարոքի երկիրը:

Բայց կը հասկնա՞ք թէ ինչ բան է այդպիսի պահանջում մը, — պարզապէս [illegible] բան է, այսպէս այդքան առաջին զոհողութիւն մը չէր պահանջուեր միակ մարտնչում մը Մարոքեան մէկ խնդրոյ [illegible] մը ետ կանչելու համար:

Իսկ թէ ինչ հիման վրայ այդպիսի պահանջ մը կ'ընէ Գերմանիա, այդ է խնդրին ամենէն հետաքրքրական կողմը. — Այդ տարօրինակ պահանջը մէջտեղ դրած է փոխարինութեան քաղաքականութեան սկզբունքովը, որուն համաձայն կ'ըսէ Ֆրանսայի. «Քանի որ դուն Մարոքի պէս ընդարձակ երկիր մը կը կլլես, կ'խլացնես տիրապետութեան որ եւ իցէ ձեւի տակ, գերիշխանութեան տակ ունենալով, կամ բացարձակապէս տիրելով անոր եւ թեւարկութեան ենթարկելով, պէտք է որ ես ալ ինծի փոխարինութիւն մը ընեմ, եթէ ոչ չեմ ձգեր այդ պատառը առանց մարսես»:

Ահա թէ ինչ է փոխարինութեան քաղաքականութիւնը, եւ արդարութիւնը կը պահանջէ խոստովանիլ թէ առիկա լոկ Գերմանիոյ գիւտը չէ եւ ոչ ալ ինքը միայն կը հետապնդէ անոր գործադրութիւնը: Այլ աշխարհի բոլոր տէրութեանց ընդունած մէկ սկզբունքն է փոխարինութեան քաղաքականութիւնը, որ առանցքը կը կազմէ այժմ միջազգային ընդհանուր աշխարհավարութեանը: Միայն թէ հարկ իսկ չկայ ըսելու որ զօրաւորները աւելի խստապահանջ են անոր կիրառութեան մասին, տկարները՝ նուազ: Իսկ Գերմանիա ամենէն խստապահանջն է մինչեւ անգամ ծայրայեղութեան աստիճան, ինչպէս, օրինակի համար, ներկայ պարագային մէջ Ֆրանսական Քոնկօն պահանջելը իբրեւ փոխարինութիւն Մարոքէ ձեռնթափութեան ամենամեծ ծայրայեղութիւնն է:

Վասն զի գիտէք թէ ինչ երկիր է Ֆրանսական Քոնկօն, — գրեթէ Մարոքի չափ ընդարձակ աշխարհ մըն է ճիշդ հասարակածին վրայ Ափրիկէի արեւմտեան կողմը Ատլանտեան ովկիանոսին եզերքը տարածուած խիստ լայնածաւալ ցամաքային մասով մը: Բարեբերութեան, ռազմագիտական եւ քաղաքական կարեւորութեան տեսակէտով Մարոքէն վար չմնար, եւ միայն 35,000 քառ. քիլոմէթր տարածութեամբ անկէ պակաս է. Մարոքը ըլլալով կլոր հաշուով 300,000 քիլոմէթր, իսկ Ֆրանսական Քոնկօն՝ 765,000: Բնակիչները իրաւ է թէ Մարոքէն աւելի է, ունենալով 8 միլիոն, մինչ Ֆրանս. Քոնկօն՝ 5 միլիոն: Բայց այս վերջինը արդէն իսկ [illegible] ի վեր առաջուած զուտ ֆրանսական կալուած մը, գաղթավայր մըն է, մինչ Մարոքը առ առաւելն թեւարկութեան ձեւով կրնայ իր իրաւասութեան ենթարկել Ֆրանսա տեղացին զոհողութիւններով:

Արդ եթէ այսքան մեծ ու գրեթէ հաւասար կամ աւելի ուզել կ'ըլլայ ըսել, դեռ ալ աւելի մեծ փոխարինութիւն պահանջելը կռիւ մնալէ տարբեր նշանակութիւն չունի. ատոր համար իրաւունք ունի «Մօրնինկ Բօսթ»ը ըսելու թէ 1870էն ասդին երբեք խաղաղութիւնը այսքան ծանր սպառնալիքի տակ չէ եղած եւ այդ ըսելով անգլիական թերթը ուրիշ բան ըրած չըլլար, բայց եթէ հաստատել ինչ որ շաբաթներ առաջ բսած էինք այս էջերուն մէջ, թէ Գերմանիոյ Մարոքեան խնդրոյն մէջ բռնած ընթացքը սպառնալիք է տիեզերական խաղաղութեան դէմ:

Եւ արդարեւ եթէ Ֆրանսա ի վիճակի ըլլար պատերազմի իսկ անխուսափելի պատասխան կուտար Գերմանիոյ այս յաւակնութեանը: 1870էն առաջ շատ անգամ պատահած էր որ պատերազմին սկսաւ, զի այն ատեն ինքզինքը շատ աւելի զօրաւոր կը զգար Բրուսիոյ թագաւորութեան բաղդատմամբ քան հիմա գերման կայսրութեան նկատմամբ:

Բայց հիմակ ալ առանձին չէ. դեռ վերջերս անգլիական կառավարութեան մէկ անդամը հրապարակաւ յայտարարեց թէ Մեծն Բրիտանիա չպիտի ներէ որ Ատլանտեան ովկիանոսին վրայ Ֆրանսական այնքան ընդարձակ գաղթավայր մը, որ սահմանակից է անգլիական ափրիկեան կարգ մը ստացուածներու, Գերմանիոյ անցնի Մարոքի փոխարէն: Ահա թէ խնդիրը որչափ կը կնճռոտի եւ ինչ ծանր համեմատութիւններ կրնայ առնել, եթէ երբեք քաղցրութեամբ չկարգադրուի: Ատոր համար է որ բանակցութիւնները խիստ փափկութեամբ առաջ կը տարուին, կատարեալ լռութիւն եւ խորհրդապահութիւն կը տիրէ անոնց ընթացքին ու բնութեան վրայ, թէեւ միւս կողմէ ստոյգ է որ կարգ մը ֆրանսական պանքաները՝ առանց զգալի ընելու իրենց վախը՝ սկսած են կամաց կամաց ետ քաշել գերման հրապարակին վստահած իրենց դրամները:

Բոլոր այս երեւոյթները ցոյց կուտան թէ տիեզերական խաղաղութիւնը վտանգի տակ է տակաւին փոխարինութեան գերմանական քաղաքականութեան երեսէն:

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՎԵՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ

Գ.

Ինչ որ էլ լինէր, բայց բոլորը փրկուի ու գաւառի խորագոյն հաւը խիստ տեղ էր ճաշակում եւ ճաշից յետոյ տաճկական սուրճի փոքրիկ «ֆինճան»ները պարպելով՝ նստած էինք ու դէսից, դէնից քաղցր զրոյց անում:

Վեհապետեան շատ լաւ գիտէր թէ՝ մեր եկող-գնացող Հայերի չարիքը խիկի չի կրառում, բայց շատ զարմացայ՝ չլսելով նրանից հենց մի անգամ բարեկամական հարցում թէ՝ գո՞հ են Հայերը իրանից թէ ո՛չ եւ ինչ են խօսում նրա մասին: Զիմացայ թէ ինչպէս բացատրեմ նրա այս տարբերութիւնը եւ մի անգամ նրանից խօսք քաշելու համար ասացի թէ՝ «Հայերը, ընդհանրապէս սիրով մարդիկ են, ո՛րչափ էլ մէկից բարիք տեսնեն՝ կ'աշխատեն միշտ նրա մասին վատ խօսել...»:

— Ռուսիոյ Հայերն [illegible] մարդիկ են, հարցրեց Վեհապետեանը ուշադրութիւնը լարած:

— Խօսքս ամենասրտակ Հայերի մասին է, ասացի, մի՛թէ Թիւրքիոյ Հայերը այդպէս չեն:

— Բաւ լեցի, եղաւ պատասխան, եւ ինչե՞ն կ'եզրակացնէք դուք:

— Օրինակ, եզրակացնում եմ նրանից, որ Պոլսից եկող հայ թերթերի մէջ այսչափ ժամկո՛չ մի թղթակցութիւն [illegible] չ'կարդացի ձեր մասին, որ այսչափ մեծ ծառայութիւններ էք մատուցել հայութեան, չխօսելով որ ձեր թեմի Հայերից հենց մէկի քիթը արիւնէ, երբ պատերազմի ժամանակ անցել մի զօրապարագլուխ [illegible] եւ [illegible] տասնեակ «Թաբուր»ներ անցան Կարսի նահանգից Ռուսիոյ սահմանագլուխը:

— Ի՛մ [illegible] բարեկամ, ասաց Վեհապետեանը ձեռքը ուսիս վրայ դնելով,

بیوك برحیله‌كارلق

هولاندا قره‌دی فونسیه‌لری

مملكتمزك خلقی اوزرینه چوكن قولرا ، حریق . ایشسزلك بهالیلق كبی آفات وفلاكتلردن ماعدا ، برطاقم وجدانسز آدملر غزته‌لر واسطه‌سیله بیوك بیوك كارلر تعهد ، ودرلو درلو وسائطه مراجعتله حكومتك قیدسزلغندن ، وقوانین كافیه‌نك فقداننددن استفاده ایدرك ، اهالینك آرتدیردیغی جزء برتصرفیده غصب ایتمك ایستیورلر .

پیاسه‌ده صرافی وتجاری حیله‌كارلقلرك باشلیجه‌سی ، هولاندا قره دی فونسیه‌سی نامیله بیلتلرك اخذ واعطاسی اولوب ، بویوزدن ضرردیده ایدیلنلر بیكلری متجاوزدر .

ارمنیلر ، روملر ، اجنبیلر ، بوبیلتلرك حیله وخدعه‌سنی آكلادقلرندن آرتق بونلره قاپیلمیورلر ، اغفال ایدیلنلر میاننده قسم اعظمینك ترك وطنداشلرمزدن بولنمقده اولدیغی مع التأسف منظورمز اولیور .

مذكور هولاندا قره دی فونسیه‌لرینك نه‌مرتبه حیله‌لی وهیچ برقیمتی حائز اولمادقلرینی بوندن برقاچ ماه مقدم ، غزته‌مزده ایكی مقاله وبرطاقم اوراق رسمیه ایله اثبات ایتمش ایدك ، طبیعیدركه مقالات مذكوره بوحیله‌كارلقدن خبردار اولمیان صافدللری ایقاظ ایدرك ، پاره‌لرینی بوكبی طولاندیریجیلره تودیع ایتمكدن كری طورمشلردر .

اشبو طولاندیریجی قومپانیه‌نك ارتكاب ایتدیكی بویله بردنی مسلكده شمدی‌یه قدر مداوام اولدیغنی كمال اسفله كوریبورز ، وآرتق بوحاله برنهایت ویره‌جك ایكن ، بالعكس دها شدید برفعالیت كوستروب خبردار بولنمیان واغفاله مستعد افراد ملتی طولاندیرمغه غیرت ایدیبور .

عرض ایتدیكمز وجهله ، هولاندا قره دی فونسیه‌لرینك دوزاغی بودفعه طوغریدن طوغری‌یه ترك وطنداشلریمزه قارشی قورولمشدر ، بناءً علیه مرجع عائدینك دقتنی جلب وبوكبی حیله‌كار قومپانیه‌لره هیچ برصورتله آلدانمه‌لرینی وطنداشلریمزه توصیه ایلرز .

جانطه‌سنده یونان دونماسی منفعتنه مخصوص برقاچ بیلت بولندیغی ایچون ، یونان قونسولوسخانه قوصیلداری قوندوبانیسك توقیف ایدلدیكنی غزته‌لر یازمشیدی .

مرقوم قوندوبانیسك توقیفنه سبب اولان بیلتلر ، هولاندا قره دی فونسیه‌لریله قابل مقایسه دكل ایسه‌ده ، مادامكه نظاماً بومقوله بیلت فروخت ایدنلری دردست ومنع ایتمك قابلدر ، اهالی‌یی طولاندیروب پاره‌سنی غصب ایتمك مقصدیله تشكل ایتمش قومپانیه‌لرك تحویلاتنه دخی ، عینی معامله‌یی اجرا ایتمك الزمدر .

بورسه وبانقه‌لره هویتلری معلوم اولمیان واصل موقع تداوله چیقمش اولدقلری ممالكده شدیداً ممنوع بولنان تحویلات وبیلتلر اوزرینه ، حكومتك وخصوصیله دائره عائده‌سنك نظر دقتنی جلب ایده‌رز .

غلطه‌ده حریت خاننده [نومرو ۱۳ — ۱۵] پ ، آدالی وقومپانیه‌سی طرفندن فروخت ایدلمكده اولان هولاندا قره دی فونسیه‌لری بوقبیلندر .

هیچ بركیمسه طرفندن هویتی بیلنمیان وبورسه‌لرده دخی قبول اولنمیان بوتحویلاتك فروختنی ، وتداولنی ، منع ایتمكی مرجع عائدندن تمنی ایلرز .

خلقك پاره‌سنی اله كچیرمك نیتیله تداوله چیقاریلوب فروخت ایدیلن بوتحویلات اصحابنی حكومت دوچار مجازات ایتملیدر .

ایجابی تقدیرنده كوستره‌جكمزه وجهله ، كرك درسعادتده وكركسه ممالك اجنبیه‌ده برقاچ عنوانلر ایله بوكبی حیله‌كارلقلره تشبث ایدن موسیو پ ، آدالی ویاخود نام دیكرله ا . ملیدسه قارشی ، تحویلات مذكوره‌یی اشترا ایدن ذوات طرفندن دعوا آچیلدیغنی دخی علاوةً درمیان ایلرز .

اشبو دعوا بوكون بك اوغلی جزا محكمه‌سنده رؤیت اولنمقده‌در . بوحیله‌كارلر حقنده قارئین كرامه برقاچ مقاله‌لر ایله‌دها تفصیلات ویره‌جكز .

(۹۳)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

ایكنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

سكزنجی باب

صالحه خانمك استنطاقی

عبدالحمیدك سوكیلو كاتبی :

— بوسویله‌نن سوزلرك هیچ برفائده‌سی یوقدر ، بویله‌جه دوام ایده‌جك اولور ایسه‌ك صوكنی كتوره‌میه‌جكز . . . لطفاً حكایه‌كزی برآن اول بیتیریكزده اصل مسئله‌یه كله‌لم ، دیدی .

— نظامی دائره‌سنده حكایه‌مه دوام ایتدیرمیورسكزكه .

عزت جاره‌سی توكنه‌رك صبرسزلقله :

— خانم سویله‌یكز الله عشقنه سویله‌ییكز دیو باغیردی .

— بویله عبدالحمید پدرمی عینتابه نفی ایتدكدن صوكره كین وغرضنی زوجه‌مه چویردی ، سویله‌مش اولدیغم كبی زوجم ناموسلی برعسكر اولوب ، محاربه وقتنده دخی شایان امثال حركتلرده بولنمش ایدی . موسی الیه حریتپرور وسربست سوزلی وصاف قلبلی بركمسه اولمغله ، مداهنه ومنافقلق نه‌در بیلمز وفرصت دوشدكجه‌ده حمیدی واطرافنده‌كی مداهن وانتریقه‌جیلرك آلاینی ، سرت سوزلر ایله تنقیددن كری طورماز ایدی .

بوحالی عبدالحمیدك نظرنده كندیسنی محكوم ایتمك ایچون كافی ایدی ، حمید ایسه انتقام آلمق ایچون موافق برفرصت بكله‌مكده ایسه‌ده ، اردو ایچنده مردلكی وصفوت قلبی ایله فوق العاده توجهه مظهر اولان زوجمك باشنه بربلا كتورمكه آچیقدن جسارت ایده‌میور ایدی . زوجمك دوشمنلری بیله كندوسندن خوف ایلمكده ایدیلر .

فقط حمید ، بومحترم وقیمتدار ذاتك برصورتله افناسنی نیتنه قویمش ایدی .

پدرمك نفیندن برقاچ آی صوكره عربستانده برعصیان ظهور ایدر وبوعصیانی باصدیرمق ایچون یمنه برفرقه عسكر سوق ایتمك لازم كلیر . زوجم نجیب بك بوحركات عسكریه‌یه بیكباشی رتبه‌سیله مأمور ایدیلور . بوترفیع رتبه كندوسی ایچون سطحی برشرف ایدی ایسه‌ده جمله‌مز دخی نه كبی برمقصد خفی ایله اورایه كوندرلدیكنی بیلمكده ایدك ...

عزت پاشا ولیٔ نعمت افندیسنك پرده آرقه‌سندن بوسوزلری دیكله‌مكده اولدیغنی وبرلفظنی بیله قاچیرمدیغنی بیلدیكندن ، بوشدید سوزلرك تلفظندن اصلا ممنون قالمدیغندن :

— فقط خانم فضله وخیالی تفرعات ایله وقت كچیرمیه‌لم دیو باغیردی .

صالحه خانم عزتك لقیردیسنی كسه‌رك قطعی صورتده :

— یاهپسنی دیكله‌یه‌جكسكز ویاهیچ برشیٔ سویله‌میه‌جكم ، دیدی .

اوطه‌ده برآره درین برسكوت حاصل اولدی . فسادجیلرك استنطاقك بویله برحال كسب ایدرك ، عبدالحمیده قارشو اتهامات رنكنی آله‌جغی مقدما كمسه‌نك خاطرندن كچمامش ایدی . بوخانمك ارادتنی تسخیر ایتمك قابل اوله‌میه‌جق ایدی .

عزت پاشا استنطاقك بدایتنده شاشیرمش اوله‌رق ، ولیٔ نعمتندن بوقادینه قارشو نه‌یولده حركت ایده‌جكنه دائر رای واراده استحصالی ایچون طیشاری چیقمش ایدی . عبدالحمید ایسه كندوسنه :

— مرقومه‌یی سویلتمك ایچون هردرلو جهد وغیرتی اجرا ایدیكز ، بكا قارشو تحقیر آمیز سوزلرده دخی بولنورسه ضرری یوقدر ، اولا سویلتدیره‌لم صوكره ایجابنی اجرا ایدرز ، دیمش ایدی .

اشبو ارادۀ سنیه ، عزت پاشایی تسكین ایتمش ایدی ایسه‌ده ، افندیسنه خوش كورنمك وحسیات صدق شعاره‌سنی ابراز مقصدیله ، آره‌صره خانمك لقردیلرینی كسه‌رك سرت اخطاراتده بولنمق هوسنده ایدی .

صالحه خانمك كندیلكندن سوزینی دوام ایتمكه نیتی اولمدیغنی كوره‌رك ، عزت پاشا مرقومه‌یه لقردیسنه دوام ایچون تكرار اخطارده بولندی .

متهمه صالحه خانم :

— بك اعلا ، آنجق تكرار سوزیمی كسه‌جك اولورسه‌كز امین اولیكزكه آرتق بردها آغزیمی آچمایه‌جغم ، دیدی .

— سوزكزی كسمیه‌جكمی وعد ایدرم ، فقط سز دخی خصوصی تفرعاتی ممكن مرتبه اوزاتمیه‌رق اصل مسئله‌یی بیان ایتمكه غیرت ایدیكز .

صالحه راحتجه :

— هرشیٔ صره‌سیله نقل ایده‌جكم دیوب ، حكایه‌سنه شویله‌جه دوام ایتدی :

— قاری قوجه یكدیكریمزی اودرجه صمیمی برمحبتله سویور ایدككه ، یمنه عزیمت امری آلندقده ، ایكی اركك چوجقلرمله برابر بنده برلكده كندوسنه رفاقت ایده‌جكمی بلا تردد سویله‌دم . زوجم یولجیلق مشكلاتنی واقلیمك مضراتنی بیان ایله مخالفتده بولندی ایسه‌ده بنم فوق العاده اصرارم اوزرینه چوجقلریمز ایله برلكده عزیمته النهایه موافقت ایتدی .

عربستانه واصل اولدیغمزده ، بن چوجقلرم ایله یمنك اسكله‌سی اولان حدیدا شهرنده قالدم ، زوجم اردوسیله ایچریلره طوغری حركت ایتدی .

عاصیلر اوزون وقت طیانه‌مدیلر واورایه مواصلتمزدن اوچ آی صوكره هرطرف تسكین ایدلمش اولمغله عسكرلرك عودتی ایچون امر كلدی . نزده برابر كیده‌جكمزی مأمول ایتدیكمزدن حاضرلق كورمكده ایكن ، اردو قوماندانی پاشا ، زوجمی نزدینه جلب ایله :

(مابعدی یارین صباح)

استنساخاً طبعی ممنوعدر

այսչա՛փ ժամանակ դեռ չկրցա՞ր զիս ճանչնալու. Պոլսոյ Թէթեւսոլիկ և «քաղկեմանիրն հէկեա»յի չափ սիրող վնգստաւորներէն մէկը չեմ ես, որ գովեստներ լսելու պահանջ ունենամ. կը յիշե՞ս ինձ, անցեալ տարի հոստեղէն գրուած մի քանի թղթակցութիւն երեւցան «Մասիս»ին մէջ, յատկապէս ինձ նուիրած. ծայրէ ի ծայր փառաբանութիւն մըն էր, որ կ՚ընէր չստորագրող թղթակիցը. չես գիտեր թէ ո՛րչափ ղայրացայ և կրակ եղայ, հարցափորձ անել տուի սուր, տեսար, որ իմանամ թէ ո՞վ է այդ թղթակիցը. Վերջապէս գտնուեցաւ, որ՝ Պոլիս ուսած երիտասարդ մըն էր. կանչել տուի քովս և աչքիս երեւցածին պէս անա՛նկ խորտուբորտ բարկութիւն, որ քիչ մնաց՝ փայտը վերցուցած հարուածներ իջուցանէի թիկունքին. «Ճշմարտակա՛ն լսի, կի՛ն մըն եմ, «քօքո՞թ» մըն եմ ես, որ գովեստներ կը չափես գլխուս. մէկու մը խրախուսի՞ կարօտ եմ, իմ պարտքս կատարած ըլլալու համար. մէկէ մը պարգեւ կ՚ակնկալե՞մ, իմ հովուական պաշտօնս գիտցածիս պէս վարելու համար. եթէ ունէիր խորհուրդ և խրատ ինձ տալու, անիկա՛ գրէիր, որ իմանայի և թերիս լրացունէի. հա՛յդէ, կորսուի՛ր, չեմ ուզեր քեզ թող. գիտցած ըլլաս որ մէյ մըն ալ աստանկ խայթ ընես, ձեռքերդ կապել տալով՝ ծեծել բանել կուտամ քեզ...»: Ասկէ ետքը մէյ մըն ալ իմ խօսքս ընող չեղաւ:

Առաջնորդի պատմած այս դէպքը մի քանի օր յետոյ պատմեցի մէկին, որը հաստատեց բէյերու խնդութիւնը և աւելացուց, ըսելով. «Էֆէնդի՛մ, շատ «թօհաֆ» (տարօրինակ) մարդ մըն է մեր սրբազանը. երբեմն «քֆրօզ»ը (հայհոյելը) եթէ չխառնէ կը խօսի, «էֆէնդիմ» կ՚ըսէ, իսկ եւնէն գովողի վրան կրակ կը կտրի ու պատրաստ է զանակոծել զանիկա. տարի մը յատկութիւններն են ասոնք, էֆէնդի՛մ, որ Հայերուս խորթ կը թուին և չենք կրնար հասկնալ»:

— Այս յատկութիւնները ունին և՛ լուսաւորեալները, և բոլոր ատենական մարդիկ, ասացի:

— Թող ըսենիմ, էֆէնդիմ, թէ խիստ լաւ յատկութիւններ են ասոնք, բայց մեր ժամանակին և մեր այնպիսի փոքրաբարքերու մէջ ասանկ բնաւորութեան տէր մարդիկ անյայտութեան կը մատնուին և իրենց բռած գործի գործոյ յիշատակ մը չեն թողուր բնաւ:

Հինգ ամսէ աւելի անցաւ, որ պաշտօնավարում էի Երզրումում և չարոն ակ տեսնում ու խօսում էի՝ քիչ թէ շատ ճանաչել Հայերի հետ, այդչափ ժամանակուայ ընթացքում չլսեցի մի թշնամական խօսք դէպի Թուրքերը: Սրա հետ միասին և խանդավառութիւն էլ չնկատեցի, մէջէ մէջ էլ խօսակցութեան ժամանակ Հայերի ազգային վերաբերմամբ Ռուսաստանում և Տաճկաստանում՝ նրանց համակրութիւնը աւելի հակում էր Տաճիկների կողմ քան թէ Ռուսների: Վեհապետը հօ՛ այս կողմից՝ արդէն էին գլխից պարզել իր հայեացքները: Բայց մի բան ինձ շատ զարմացրեց, այն է թէ երբ ոգեւորութեամբ խօսում էի Լազարեվի մասին, իբրեւ հարազատ Հայի և թունդ ազգասէրի, պատմում էի նրա գիտական գործերը, նկարագրում էի նրա հոգեկան արտաքին յատկութիւնները և առեւտրական պատկերը, ամէնքն էլ սիրով լսում էին, բայց մի առանձին հիացման նշան չէին ցոյց տալիս, ինչպէս և Վեհապետը, որի արտաքին սաք տեսակարանենոց և բնաւորական ասպատակային հոգուց անշուշտ սպասելի էր կենդանի արձագանգ պատմածներիս: Այս վերջընդաւոր երեւոյթը շատ հետաքրքրեց ինձ և որովհետեւ լաւ տեսայ թէ Լազարեվը մտադիր էր շուտով Երզրում գալու, չէի ուզում, որ նրան սառն ընդունելութիւն անեն քաղաքի Հայերը, որով չարպէտի կարօտէր Լազարեվի սիրտը և դառնապէս պէտի հրամեշտ տար նա, երբ նրան մի չորս գաւառական նամակներ էի գրել՝ թէ՛ Երզրումի Հայերի, թէ՛ Վեհապետանի և թէ՛ համայնական Հայերի առաջնորդ Սմբատեանց եպիսկոպոս Մելքիսեդեկեանի մասին: Հիմայ ուզում էի հասկնալ մի կերպ թէ ինչի մէջ է տեսնես Հայերի անտարբերութեան գաղտնիքը, որ փարատեն թիւրիմացութիւնները և հրահրեն նրանց՝ Լազարեւին ջերմ ընդունելութիւն անելու: Գնացի Սրբազանի մօտ և ներս մտածին պէս փաթաթուեցի Առաջնորդի վզին ու ասացի. «Սրբազան ջա՛ն ինձ շա՞տ ես սիրում»:

— Երկու աչքիս պէս, պատասխանեց ու երկնցրեց ձեռքը համբուրելու:

— Ամենեւին չեմ կասկածում, Սրբազան, բայց... բայց...

— Ի՞նչ կայ որ, ի՞նչ ունիս, հագնես, Վալլայ որ ցաւ մը ունիս, որուն կրնամ դարման տանել. ի՞նչ ունիս, ի՞նչ է պատահեր, ըսէ՛, շուտ ըսէ՛, սիրելիդ իմ Նիկողոսեան:

— Նա՛ւ, Սրբազան ջա՛ն և ուշադրութեամբ լսէ ինձ, ասացի հարցը չեշտելի դնելով՝ խնդրեցի որ ինձ բացատրէ այն գաղտնիքը, որի մասին քիչ վերը խօսեցայ:

— Հը՛մ, որեց, ծլանի եղաւ ակզից, սկսեց մեքենայաբար աջոց ադոց շփել ձեռքերով երեսն ու ճակատը և դէս ու դէն ման գալ: Բաւական տարբերուելուց և «օ՜ֆ, օ՜ֆ» անելուց յետոյ՝ բացաւ սիրտը և ասաց.

ԳՐԻԳՈՐ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԼԲԱՆԻԱԿԱՆ ԸՆԴՎԶՈՒԹԻՒՆԸ

Մալիսորներուն տրուած պայմանաժամը այս օրերս կ՚աւարտի: Նախարարաց Խորհուրդը այդ մասին երկարօրէն խորհրդակցեցաւ աջի օրուան նիստին մէջ, իր բռնելիք դիրքը ճշդելու համար: Վերջնական որոշում մը չտրուեցաւ: Սակայն նախարարները համամիտ գտնուեցան նոր պայմանաժամ չտալու, այլ սպասելու Ցեթինէի օսմ. դեսպանին ընելիք վերջին փորձին և արշաւախումբին հրամանատար Ապտուլլահ փաշայի գրելիք տեղեկագրին: Կը հաստատուի թէ Կ. Պոլսոյ ալպանիական քլիւպին նախագահ Ասըմ պէյ և Իշքոտրայի միւթէսարրֆ Զէքի պէյ Մալիսոր պետերուն մօտ ղրկուած են, որպէս զի անոնց բացատրեն կառավարութեան բռնած լայն զիջումները և յորդորեն իրենց տեղերը դառնալու:

⁂ Գարատաղի գործակատարը աջի օր արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելով յուսալից յայտարարութիւններ ըրած է: Գործակատարը յայտնած է որ ապստամբներու փոխադրականները քանի մը օրէն իրենց ծննդավայրը պիտի դառնան, և թէ Ցեթինէի կառավարութիւնը ամէն ջանք կ՚ընէ այդ մասին:

⁂ Պոտկորիցայի մէջ Մալիսորները յարձակում գործած են օսմ. երկու ոստիկան-զինուորներու վրայ, երբ այս վերջինները Թուզիի թղթատարը օսմ. հիւպատոսարանը կը տանէին: Ոստիկան-զինուորներէն մէկը ծանրապէս վիրաւորուած է: Օսմ. հիւպատոսարանը դիմումներ ըրած է Գարատաղի իշխանութեանց մօտ, որպէս զի յանցաւորները ձերբակալուին:

⁂ Շքոտրայէն «Սթամպուլ»ի ուղղուած թղթակցութիւն մը գովեստով կը խօսի նոր կուսակալին Նուրի պէյի վրայ: Ուղղամիտ, գործունեայ, արդարամիտ և բարեկարգիչ մարդ մըն է, որ արդէն իսկ գործի ձեռնարկած է և կ՚ուզէ եւրոպական քաղաք մը դարձնել Շքոտրան: Նոր կուսակալը ամէն տեսակ հանրօգուտ շինութեանց պիտի ձեռնարկէ մօտ ատենէն:

⁂ Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա սա յայտարարութիւնները ըրած է «Ջալթ»ի խմբագրին.— Օսմ. կառավարութիւնը բնաւ չպիտի կրնայ ընդունիլ ո և է տէրութեան իրաւախոհութիւնը ալպանիական բարենորոգումներուն համար: Բ. Դուռը չպիտի թոյլատրէ որ ափ մը խմբապետներ իրենց պայմանները պարտադրեն: Ամէն ինչ կ՚ընէ ան, Ալպանիոյ մէջ ամէն կարգի բարեկարգում ներմուծելու համար: Որչափ ալ ծանր ըլլայ կացութիւնը, հաւանական չեմ գտներ պատերազմը: Մինչեւ հիմա մեծ չափաւորութիւն ցոյց տուինք, մինչեւ սահմանի գրգռութիւններուն հանդէպ: Բայց համբերութիւնն ալ չափ մը ունի և ամէն ժողովուրդ իր արժանապատուութիւնն ունի: Կուզան վայրկեաններ, ուր մարդ չի կրնար ինքզինքը զսպել: Կը յուսանք թէ այսուհետեւ ալ չպիտի խաղան օսմ. պետութեան արժանապատուութեան հետ: Թէ՛ Գարատաղի և թէ միւս սահմանակիցներուն վրայ ամէն կարգի հակազդեցական միջոցներ ձեռք առած ենք: Բանակը պատրաստ է շուտով դիմելու, առաջին նշանը տրուելուն պէս: Եթէ անակնկալ պարագաներ առաջ չգան, չեմ կարծեր որ պատերազմ ծագի:

⁂ Ալպանիական գաղտնի գօմիթէին պատկանող Ճաֆեր անուն մարդ մը ձերբակալուած է Կէօրճէի մէկ գիւղին մէջ:

ՔՈԼԵՐԱՆ

Աջի օր քոլերայէ վարակուածներուն թիւն է 11 և ոչ թէ 16, ինչպէս ծանուցուած էր: Ասոնցմէ 7 հոգի մեռած են. Գասըմ Փաշա՝ 1, Պէօյիւք-տէրէ՝ 1, Բերա՝ 3, Պէշիքթաշ՝ 1, Գալաթ՝ 1, Մաքրիքէօյ՝ 1, Թահթաքալէ՝ 1, Տէմիրգափուի հիւանդանոցը՝ 1, Սկիւտար՝ 1. Մայիս 8էն մինչեւ հիմա 182 դէպք պատահած են, որոնց 91ը մահացու:

⁂ Պաղտատի նահանգին մէջ մայիս 16էն մինչեւ յուլիս 17 պատահած են, 142 դէպք, որոնց 114ը մահացու: Պասրայի նահանգին մէջ, մայիս 27էն մինչեւ յուլիս 16, դէպքերուն թիւը կը հասնի 76ի, որոնց 49ը մահացու: Իզմիրի նահանգին մէջ, մայիս 11էն մինչեւ յուլիս 17, դէպքերուն թիւն է 231, որոնց 156ը մահացու:

⁂ Աքիւալէն կը գրեն.— Մանրէաբանական քննութեամբ հաստատուած է որ Աքիւալի մէջ տիրող համաճարակը ասիական քոլերա է: Ժողովուրդը սարսափի մատնուած է, մեծամասնութիւն տաքերը սատկեցնելուն պատճառաւ: Ամէն զգուշական միջոցներ ձեռք առնուած են՝ վարակումի կեդրոնները ոչնչացնելու համար: Իզէք և Տիւզճէ առողջապահական շղթայի տակ առնուած են: Իւէքէն հոսկէ ծովեզրեայ օր յաջողութեամբ կը ... Միթիլինիի մէջ. նմանապէս Բրիլինիի մէջ քարանթինա հաստատուած է, իսկ Միթիլինէ բժշկական քննութիւն կը կատարուի: Բոլոր տրամադրելի բժիշկները ղրկուած են: Զոհերուն թիւը 30էն աւելի է: Համաճարակը կը տիրէ թէ՛ ժողովրդեան և թէ՛ բանակին մէջ:

⁂ Մայրաքաղաքիս մէջ տիրող քոլերայի համաճարակին պատճառաւ Քաղաքապետութեան առողջապահական յանձնաժողովը սա միջոցները կը յանձնարարէ ժողովրդեան, քոլերայէ ազատ մնալու և համաճարակին առաջքը առնելու համար: Քոլերայի դէմ ձեռք առնուած միջոցներուն ամենէն գլխաւորն է մաքրութիւնը: Պէտք է ձեռքերը յաճախ լուալ օճառով, և եթէ կարելի է, քացախով, կիթրոնով, ալքոլով կամ հականեխական լուծոյթով մը: Ձեռքը բերանը տանելու չէ, և չլուացուած, կերակուր ուտելու չէ: Խմելու ջուրը պէտք է եռացնել զայն ամանի մը մէջ և ծածկելու է որ ան պաղի միեւնոյն ամանին մէջ: Թիթեղէ կամ պղինձէ ամանները, որով ջուրը կ՚առնուի հանէն, պէտք է մաքուր ըլլայ և նախապէս եռացած ջուրով լուացուած: Պէտք չէ ... բանջարեղէն ուտել: Կերակուրի ամանները լուալու է եռացած ջուրով: Պէտք չէ ոգելից ըմպելի գործածել. չափաւոր ուտելու և ժամանակին պառկելու է: Պէտք է ճաշերուն ուշադրութիւն ընել, որպէս զի մթերեղէններուն վրայ ճանճեր չնստին: Տուն մտած ատեն կօշիկները հանելու է դուրսը: Կարիքի եղածին չափ զգուշանալու է բաց-մութեան մէջ պառկելէ և չմսիլ անոր հետ: Ճաշիչները պէտք է մաքուր պահել և քլօրիւր տը չօ, սիւլֆաթ տը քիւիվր կամ խաշած թափել: Ճաշիչէն դուրս ելած ատեն պէտք է լուացուիլ միշտ: Փախուստի և փորհարութեան պարագային բժիշկ դիմելու է: Թէ՛ մարդասիրական և թէ՛ հայրենասիրական տեսակէտով ամէն մարդ պարտաւոր է կառավարութեան իմաց տալու քոլերայի դէպք մը: Այդպէս մարդ մեծ ծառայութիւն մը մատուցած կ՚ըլլայ նախ հիւանդին և յետոյ իր ընտանիքին: Վերոյիշեալ միջոցները ի գործ դնելէ յետոյ բնաւ վախնալու չէ քոլերայէն:

ՀՐԴԵՀՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋԸ

Աղետալի հրդեհներէն յետոյ ժողովրդեան մէջ տիրող սարսափը չէ փարատած տակաւին: Ամէն ոք սա համոզումը ունի թէ հրձիգները տակաւին չեն աւարտած իրենց գործը և քաղաքին շատ մը մասերը պիտի հրդեհեն: Այս կասկածը այնքան սուր համոզմանք մը առաջ ցած է որ երբեմն անմեղ անձեր իբր հրձիգ կը ձերբակալուին, ինչպէս եղած է անցեալ օր: Հէքիմեանի Թիփրու գիւղին համար մայրաքաղաքիս յատակագիծը պատրաստող անգլիացի ճարտարապետ մը Հայտարօղլուի մէջ իր ծխախոտը կը վառէր հին տան մը մօտ, երբ անցորդներ նշմարեցին այդ բանը ու Անգլիացին իբր հրձիգ ձերբակալել տուին: Պահականոցին մէջ թիւրիմացութիւնը պարզուեցաւ անգլիական դեսպանատան թարգմանին միջամտութեան շնորհիւ: Պոյաճըքէօյի մէջ երեք հոգի իբր հրձիգ ձերբակալուելով ոստիկանութեան յանձնուեցան: Ծիպալիի մէջ մարդ մը ձերբակալուեցաւ, երբ կ՚աշխատէր բժիշկի մը տունը բռնկեցնել: Ցանցերէն թիթեղ մը բամբակ նաւթով, պատերուն վրայ յայտարարութիւններ փակցուած են, որ կըսպառնան Բերայի մէկնաւորը թաղը հրդեհել: Այդ թաղը խալիններ կը բնակին մեծ մասամբ: Աջի օր, մէջօրէին յետոյ հրդեհ ծագեցաւ կէտիկ Փաշա պատերազմական նախարարութեան նախկին պաշտօնեայ Պէհճէթ պէյի Աքսարայի տանէն, ուր փորձքով կը բնակէր պարսիկ մը. տան մէջ կը գտնուէին մէկ սպրճ չոր խոտ և մէկ թիթեղ գազիւղ: Պարսիկը կարասիները կապել տուած և 800 ոսկիի ապահոված գործերը չելքայ փոխադրել տուած էր: Տունն ալ երկու օր առաջ ապահովագրել տուած է: Այա-Սօֆիայի մէջ երկու անձեր փորձած են գինեքի մեծերանոց մը կրակի տալ:

⁂ Պոլսոյ աղետալի հրդեհին առթիւ ապահովագրական գանձը բաւական մեծ վնաս կրած է: Մօտաւոր հաշուով, այրած տուներուն այս տարուան կալուածատուրքը կը հասնի 6000 ոսկիի, իսկ ժամանակաւոր տուրքերունը՝ 70,000 ոսկիի:

⁂ Հանգանակութեան առաջին ցանկը սա նուիրատուութիւնները կը բովանդակէ.— Սուլթանը՝ 2500 ոսկի, օսմ. կառավարութիւնը՝ 5000, Օսմ. Կայս. Պանքա՝ 2000, Տէօյչէ Պանք՝ 2000, Պանք Նասիոնալ տը Թիւրքի՝ 2000, Քրէտի Լիոնէ՝ 500, Վիէննա Պանք Ֆէրայն՝ 500, Պանք տը Սալոնիք՝ 500, Պանք տ՚Աթէն՝ 500, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանք 1000, Պանք տը Մէթըլէն՝ 100, Պանքօ տի Ռօմա՝ 500, Անատօլուի երկաթուղիի ընկերութիւնը՝ 2000, Պ. Բէլլաւ՝ 150, Պ. Զարիֆի՝ 250, Պ. Խոմէնիտէս՝ 250, Սըր Էրնէսթ Քէյլ՝ 4000, Պ. Պլայխրէօտէր (Պերլինէն)՝ 1000, Պեռլինի օսմ. դեսպան Նիզամի փաշա՝ 50, երկաթուղիներու ընդհ. Ռէժին, Իզմիր-Գասապայի երկաթուղիի, Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ միացման գծի ընկերութիւնք և Դամասկոս-Հալէպի երկաթուղիի ընկերութիւնը՝ 2000, Քրուփի գործարանը՝ 1000, Ազատ էֆ. 150, Ճէմալ պէյ՝ 50, Պ. տը Թոլէտօ՝ 50, Պ. Փամֆի և որդի՝ 120, Թ. և Ն. Գարակէօզեան՝ 50, Իլիաս պէյ Բրիւթինայի՝ 120, Պ. Հիւկնէն՝ 150, Պ. Արսլան Ֆըրէնքօ՝ 100, Իւնիօն Ֆրանսէզ՝ 100, Պ. Սալէմ 50, Պ. Միզրախի՝ 50, Պ. Պէլար-Լանգ՝ 5, Մ. Նահանգներու դեսպանը՝ 25, ՌՄԻ՝ 100, Խորէմիտի բնակիչները, 500, Երեսփոխան Արիֆ պէյ՝ 20, ընդամէնը 29835 ոսկի:

⁂ Արկածներու առաջքը առնելու համար, Թաղապետական իշխանութիւնները վառօդի միջոցաւ փլցնել կուտան խախուտ պատերը և ծխնելոյզները: Ուստի ժողովրդեան կը ծանուցուի որ չվախնայ, երբ պայթման ձայներ լսուին:

⁂ Գերմանական Պլայխրէօտէր Պանքան, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանք և Մէնտէլսօն Պանքը 1000ական ոսկի նուիրած են ի նպաստ Պոլսոյ հրդեհեալներուն: Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսրը 20,000 քուրոն և աւստրիա-հունգարական կառավարութիւնը 6000 քուրոն նուիրած են: Կայս. Իշխան Պիւրհանէտտին էֆ. 50 ոսկի տուած է ի նպաստ հրկիզեալներուն:

⁂ Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան կրած վնասը 28000 ոսկի է միայն և ոչ թէ 195000 ոսկի, ինչպէս տարածայնուած էր դիտումնաւոր կերպով, ընկերութեան բաժնեթուղթերուն գինը կոտրելու համար:

⁂ Այրած թաղերուն վերաշինութեան համար Ֆրանսացի Պ. Ֆոսքէնի կողմէ պատրաստուած ծրագիրը նկատողութեան առնուած է Բ. Դրան կողմէ:

ՏԻՆԱՄԻԹԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Գերմանիա յանձնարարուած հարիւր մետր տինամիթ, որ գերմանական շոգենաւ մը բեռցուած է, քանի մը օրէն մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ:

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Ինչպէս յայտնի է, հելլենական հիւպատոսարանի հաւաքիչ Պ. Ֆոնթանանիս ասկէ առաջ ձերբակալուած ու յետոյ ազատ արձակուած էր, հելլենական նաւատորմին ի նպաստ վիճակահանութեան տոմսեր ծախած ըլլալուն համար: Ոստիկանական տնօրէնութիւնը հրամայած է խիստ քննութիւն մը բանալ: Բացարձակապէս կը հերքուի թէ Պ. Ֆոնթանանիս խոշտանգումներու ենթարկուած կ՚ըլլայ ոստիկանատան մէջ: Պ. Ֆոնթանանիս քանի մը ամիսէ ի վեր կը հետապնդուէր ոստիկանութեան կողմէ՝ և իր վրայէն գտնուած են կարգ մը վնասակար թուղթեր:

ՊԱՏԵՐԱԶՄ. ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Պատերազմ. նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա իր ստորագրութեամբ սա շնորհակալութեան նամակը ուղղած է մամուլին. «Պոլսոյ աղետալի հրդեհին ատեն արիաբար վիրաւորուած և հիմա առողջացած ըլլալով կարգ մը յարգելի անձնաւորութեանց կողմէ համակրութիւն յայտնուեցաւ ինծի: Դժբախտաբար զբաղումներուս առատութեան պատճառաւ չկարենալով ամենուն առանձին շնորհակալութիւն յայտնել իրենց արտայայտած համակրութեան համար, ձեր պատուական լրագրին միջոցաւ կը փութամ անկեղծ շնորհակալութիւնս յայտնել:»

ՆԵՐՄԱՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾՆԵՐԸ

Օսմ. ազգ. տօնին առթիւ ներման արժանացած են 112 քաղաքական դատապարտեալներ, որոնց 109ը իսլամ, 2ը յոյն և 1ն ալ Հայ են: Այս վերջինն է Գումգաբուի տիրասպան Մուխթար Շահին Գասպարեան: Ներման արժանացածներուն մէջ երկու կիներ կան:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

Քանի մը օր առաջ ծանուցած էինք ստորագրութիւնը այն պայմանագրութեան որ կնքուած է հանրօգուտ շինութեանց նախարար Խալլաճի պէյի և երկաթուղիներու ֆրանսական Ռէժիին ներկայացուցիչ Պ. Տըլոնէյի միջեւ: Այդ պայմանագրութեան համաձայն, կառավարութիւնը ֆրանսական Ռէժիին պիտի յանձնէ այն գիծերուն ուսումնասիրութիւնը, յետոյ շինութեան սկսելու համար մենաշնորհի գրութեամբ: Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ պիտի շինուին երկաթուղիի գիծեր սա տեղերուն միջեւ. Ա. Մօնասթր—Բրիզրէնտ—Տէօյրէ—Ճէնքին—Շքոտրա: Բ. Մանասթր—Օխրիտա—Եանինա—Պրէվեզա (Օխրիտայէն Տէպրէ ճիւղով մը): Գ. Մանասթր—Կրայչօ—Իշթիպ: Այս գիծերը որոնք հելլէնական երկաթուղիին գծին պիտի միանան, Եւրոպական Թուրքիան դրացի երկիրներուն հետ յարաբերութեան մէջ պիտի դնեն, Արշիպեղագոսի և Ադրիականի նաւահանգիստները արագ հաղորդակցութեան մը մէջ դնելով իրարու հետ: Ասիական Թուրքիոյ մէջ ալ պիտի շինուին սա գիծերը.— Ա. Սամսոնէն Սըվաս, Բ. Սըվասէն Երզնկա, Գ. Երզնկայէն Երզրում և Դ. Երզրումէն Տրապիզոն: Այս գիծերուն շինութիւնը ո՛չ միայն առեւտր. և տնտեսական մեծ նշանակութիւն ունի, այլեւ ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով ալ խիստ օգտակար պիտի ըլլայ: Ոչ միայն օսմ. կայսրութեան ամենէն բարեբեր մասերը պիտի բարգաւաճին, այլեւ խաղաղութիւնը չպիտի վրդովուի: Ռումելիի մէջ Ալպանիացիները, իսկ Անատոլուի մէջ Հայերը անոր բարերար ազդեցութիւնը պիտի տեսնեն: Երկաթուղիներու շինութեամբ՝ երկիրը պիտի ազատի ներքին խառնակութիւններէ և անկարգութիւններէ: Ուրախալի է որ կառավարութիւնը վերջապէս կ՚ըմբռնէ երկաթուղիներու ընծայելիք մեծ օգուտները թէ՛ քաղաքական և թէ՛ տնտեսական տեսակէտով, ու ամենէն առաջ կ՚ուզէ երկաթուղիներու շինութեան ձեռնարկել երկրին ամենէն տարտամ երկու մասերուն մէջ, այն է Հայաստան և Ալպանիա: Կատարուած բանակցութեանց մէջ շնորհաւորելի են երկաթուղիներու ֆրանսական Ռէժիին մասնաւոր անօրէն Պ. Տըլօնէյի ցոյց տուած մասնագիտական անկեղծ ձեռնհասութիւնը և չափաւոր ոգին: Օսմ. Կայս. Պանքայի ընդհ. անօրէն Պ. Ռէվօլալ ալ իր հեղինակութեան և ազդեցութեան շնորհիւ մեծապէս նպաստած է գործին տնտեսական յաջողութեան: Պ. Ռէվօլալի ու Պ. Տըլօնէյի միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ, և այդ համերաշխ գործակցութեան շնորհիւ է որ գործը լաւ արդիւնքի մը յանգած է այսօր: Հանրօգուտ շինութեանց նոր նախարարն ալ իր ձեռնհասութեամբ և յստակատեսութեամբ, ուղած է այդ հանրօգուտ ձեռնարկին մղում տալ, պայմանագրութիւնը ստորագրելով: Այդ երկաթուղիները փոխատուութեան միջոցաւ պիտի շինուին: Փոխատուութեան գործը ստանձնած են Օսմ. Կայս. Պանքան և Ֆրանսայի մէջ անոր ներկայացուցած խմբակը: Սկզբունքով համաձայնութիւն գոյացած է և վեց-եօթը տարուան մէջ 35-40միլիոն ոսկիի փոխատուութիւն պիտի ըլլայ պետական գանձուն, երկաթուղիի գիծեր շինելու համար: Փոխատուութեան իբր երաշխաւորութիւն ցոյց պիտի տրուին այդ գիծերուն և Սեւ Ծովի մաքսատուներու հասոյթները: Յաւելուածական հարիւրին 3 մաքսին հասոյթներն կը վերապահէ կառավարութիւնը: Ֆրանսական Ռէժիի ճարտարապետները սկսած են արդէն ուսումնասիրութիւնը կատարել:

دیشلریکزی محافظه ایچون ایسترسه کز
رفیق بسیم قوطوسنی هر اجزاخانه ده بولورسکز

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԹԻՒ 88

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԵՐԼՈՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՊՏԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԳՈՂ Է

ԳԼՈՒԽ Ե.

Երբ առաջին անգամ պալատական պաշտօնեայ մը Սկիւտարէն Երլտըզ գալով իմաց տուաւ թէ ձերբակալութիւնները սկսած են և թէ դաւադիրներէն մէկը զափթիէ փոխադրուած է և յայտ անմիջապէս հարցուփորձուած, Սուլթանին բնաւորը տարօրինակ յուզում մը զգաց:

Օրերէ ի վեր մտատանջութեան մէջ կը տագնապէր: Իրաւ է որ Մաք Լաւդ հաստատ կերպով երաշխաւորած էր այդ ձերբակալումը, սակայն Ապտիւլ Համիտ իր բնական կասկածոտութեամբը բոլորովին վստահ չէր Անգլիացիին տուած հաւաստումներուն և մինչեւ վերջին վայրկեանը կը վախնար որ իրեն խաղ մը պիտի խաղին ու երկին այդ դաւադիրները պիտի ճողոպրէին իր ձեռքէն: Ասոր համար ձերբակալման լուրը, ինչպէս ըսինք, մեծ յաղթում մը պատճառեց իրեն: Անմիջապէս հրամայեց որ լրտեսը պալատականը իր ներկայութեան կոչեն և ինք անձամբ մանրամասն հարցափորձի ենթարկեց զայն: Հիմա ալ կասկածը փարատած էր: Մաք Լաւդ զինք չէր խաբած ու իր խոստումը պահած էր և յաղթանակին յաջորդեց ծայրայեղ ուրախութիւն մը: Միայն թէ տակաւին մտատանջութեան կէտ մը կը մնար: Արդեօք ուրիշներ ալ նոյնքան դիւրութեամբ պիտի ձերբակալուէին թէ պիտի յաջողէին փախչիլ ու միայն մէկ անձ մը ձեռք պիտի իյնար...:

Այս մտատանջութիւնն ալ սակայն շատ երկար չտեւեց: Հետզհետէ հասան ուրիշ երկու պալատականներ ալ որոնք աւետեցին երկրորդ և երրորդ անձերու ձերբակալումը:

Ապտիւլ Համիտ այնքան գոհ էր իր տեսած լուրերէն որ հրամայեց իսկոյն մեծամեծ դրամական նուէրներ տալ աւետաբերներուն, որոնք սակայն ձերբակալման գործին մէջ ո և է դեր չէին կատարած: Իր այս ուրախ տրամադրութենէն մեծապէս օգտուեցաւ նաեւ իր սիրական քարտուղարը Իզզէթ փաշա որ ժամանակ շնորհներու արժանացաւ:

Ապտիւլ Համիտ երբ վստահ եղաւ որ իր թշնամիները ձեռք ձգած էր, անմիջապէս Երլտըզի մէջ անոնց ընդունելութեան մասին սկսաւ խորհուրդներ յղանալ:

Իր որոշումն էր զանոնք նոյն գիշերն իսկ հարցաքննութեան ենթարկել և կարելի եղածին չափ փութով անոնց արժանի պատիժը տալ: Այդ պատիժը բնականաբար ուրիշ բան չէր կրնար ըլլալ, այլ եթէ ո և է կերպով զիրենք մէջտեղէն վերցնել, բնաջնջել զանոնք...

Ապտիւլ Համիտ նախապէս իր զգացած բուռն ուրախութեան, հակառակ խորհուրդներու մտածած, կը տարուբերէր, առանց կարենալ վճռական որոշում մը տալու:

Նախ կ՚ուզէր որ ձերբակալուածներուն քննութիւնը մանրամասն կերպով տեղի ունենայ և գաղտնի կազմակերպութեան ամբողջ գործունէութիւնն ու նպատակը պարզուի և երեւան ելլէ: Կ՚ուզէր որ կատարուելիք քննութեան մէջ ո և է թերացում չըլլայ, ամենափոքր զանցառութիւն մը տեղի չունենայ և ձերբակալուածները չկրնան բան մը ծածկել: Միւս կողմէ կը փափաքէր սակայն որ խնդիրը ծայր չըլլալով մէջ յայտնուէր միայն և ուրիշներուն ձայնը կ... մնար, որպէս զի խօսուէր ու ամբոխային մէջտեղէն վերնար: Երբեք չէր ուզեր որ լուրը տարածուէր, ժողովուրդը իմանար թէ գաղտնի և հզօր մարմին մը կայ որ իրեն դէմ կը պայքարէր, թէ յեղափոխութեան և ըմբոստութեան գաղափարը մուտք գրած էր իր հպատակներուն մէջ: Այսպէս ուրեմն Ապտիւլ Համիտ թէ գործը լուռ մը լուսաբանել և թէ կարելի եղածին չափ շուտով խեղդել կ՚ուզէր:

Մինչ ձերբակալուածները տակաւին Երլտըզ չէին բերուած, արդէն Սուլթանը իր մօտ հաւաքած էր բոլոր իր հաւատարիմ խորհրդականները, որպէսզի իր բոլոր փափաքներուն համեմատ որոշում մը տան:

Այդ արտասովոր խորհուրդը, Ապտիւլ Համիտի նախագահութեան տակ, հետեւեալ որոշումները տուաւ:

Ա. Անմիջապէս, նոյն գիշերն իսկ, հարցաքննութեան ձեռնարկել:

Բ. Ձերբակալուածներու հարցաքննութիւնը կատարել ի ներկայութեան Իզզէթ փաշայի, Շաքիր փաշայի, Մէհմէտ փաշայի, Հաճի Ալի փաշայի, Ապտիւլ Ղանի աղայի, Թահսին փաշայի, Բաղըր փաշայի և Գասըմ պէյի:

Գ. Տրուելիք պատիժին վճիռը թողուլ Վեհափառ Սուլթանին:

Դ. Ամէն միջոց ձեռք առնել որպէսզի այս ձերբակալումներուն և հարցաքննութեանց լուրը կարելի եղածին չափ գաղտնի մնայ և Երլտըզի պարտէզէն չելնէ աւելի դուրս չտարածուի:

Արտասովոր խորհուրդը տակաւին կը շարունակուէր, երբ լուր բերին թէ ձերբակալուածները, երեք այր և մէկ կին, ամենայն ապահովութեամբ փոխադրուած էին Երլտըզ և դասա դասա սենեակներու մէջ բանտարկուած:

— Փա՜ռք քեզ Աստուած, գոչեց Ապտիւլ Համիտ, երկու թեւերը վեր բարձրացնելով կեղծաւորութեամբ:

— Վերջապէս պետութեան թշնամիները Արդարութեան ձեռքն ինկան, աւելցուց Թահսին փաշա:

— Աստուած երկար կեանք տայ մեր Վեհափառ Սուլթանին, աղօթեց ուրիշ մէկ գործակից մը:

Ապտիւլ Համիտ թող տուաւ որ իր պալատականներուն այս խնդութեան արտայայտութիւնները վերջ գտնեն, ու հետոյ խօսքը բոլոր ներկայ պալատականներուն ուղղելով՝ ըսաւ.

— Պարոն Մաք Լաւդ միասին եկա՞ւ ձերբակալուածներուն հետ:

— Այո՛, Վեհափառ տէր, հոն է և ձեր վեհափառութեան հրամաններուն կը սպասէ:

— Ըսէ՛ք իրեն որ հոս գայ:

Քանի մը վայրկեան ետքը Անգլիացին ներս մտաւ սրահին մէջ:

(Շարունակելի)

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՀՐՁԻԳ ՄԸ ՈՐ ՍՈՒՏ ԽԵՆԹ ԿԸ ՁԵՒԱՆԱՅ.— Ինչպէս գրած էինք անցեալ աւուր, Մաքրիգիւղի թաղին մէջ գտնուող պարտէզ Մէհմէտ զոնի մը որ առաջ փորձած էր հրդեհել Մաքրիգիւղի կառավարչատունը: Այդ մարդը քննիչ ձեռնտուով տարօրինակ յայտարարութիւններ ըրած է հարցաքննիչին: Իր անունը հարցուած ատեն սա պատասխանը տուած է. «Փէյիսի էլ Աար Վէզիլ Հէքիմ էլ Լօգման, Էսքէյտ Մէհմէտ պին Հիւսէյն»: Ամբաստանեալը կ'ըսէ թէ Ալիէն սերած և անոր գրօշակակիրն է: Երբ կը հարցուի թէ ո՛ր օրը Պոլիս եկած է, ամբաստանեալը կ'ըսէ. «Աստուած գիտէ»: Ամբաստանեալը նոյնպէս կը յայտարարէ թէ Պոլիս եկած է, Սուլթանին նուիրելու համար գրոց մը որ 16,000 ոսկիէն աւելի կ'արժէ: Գալով իր վրայէն գտնուած վիրաբուժական գործիքներուն, ամբաստանեալը կ'ըսէ թէ սխալ է այն կարծիքը, որով այդ գործիքները վնասակար կը դատուին, քանի որ ոչինչը իր հետ կ'աշխատին: Վերջ յետոյ ամբաստանեալը կը յայտարարէ թէ աֆիոնի ազդեցութեան տակ կը գտնուի: Ամբաստանեալը բանտին մէջ սա խօսքերը ըրած է. «Այն հրդեհը զոր մարեցին, բան մը չէ, անոր հետ բաղդատմամբ, զոր ընդհանուր պիտի տեսնէք: Գալով զիս ձերբակալող անձին, պիտի տեսնէք թէ ինչ պիտի ըլլայ ան, որովհետեւ չունեցաւ տեսի անոր»: Այդ սուտ խենթին վրայ կեղծ անցագիրներ գտնուած են:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Թուրք երիտասարդ մը, 20 տարեկան, Պէշիկթաշի մէջ անձնասպան եղաւ ափիոն կուլ տալով: Անձնասպանութեան շարժառիթը յայտնի չէ:

ՋՈՒՐԵՐԷՆ ՓՇՈՒԱԾ.— Անցեալ օրուան փոթորկալից անձրեւներուն ատեն, Օրթաքէօյի մէջ Հրեայ մը փայտ կը կտրէր տան առջեւ, երբ ջուրերը քշելով ծով տարին զայն:

ՄԻՆՉԵՒ ՋԱՒԲՐԱՀԱՅԻՆ.— Զաւբրահայի աւազակախումբը ընդհարում մը ունեցած Զոլաքի մը հետ, ասպիկան-զինուորներէն երկու հոգի սպաննուած են: Աւազակները յաջողած են փախչիլ: Երկու գիւղացիներ ալ սպաննուած են ընդհարման միջոցին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԽՈՅԹԻ ու ԲՌՆԱՇԷՆԻ
ՏԱԳՆԱՊԱԼԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մուշի Առաջնորդ Խաչատուրեան Սրբազան, որ Խոյթ մեկնած էր, վերադարձած է Մուշ և այս առթիւ Խոյթի մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը՝ յուլիս 6 թուակիր, ղրկած է Պատրիարքարան, որ ի մէջ այլոց կարգ մը տեղեկութիւններ տալէ վերջ կը գրէ թէ՝ իր Խոյթ գտնուած միջոցին կուսակալը կեդրոն մեկնած է գործերը յանձնելով Մօտկանի գայմագամին, Մուշի ժանտարմայի հրամանատարին և Խոյթի միւտիրին. գիւղացիները բոլորովին յուսահատ վիճակի մը մէջ են բուն ոճրագործներու ձեռք բերուած չըլլալուն պատճառաւ: Մանաւանդ Թալովանքցիները յայտներ են Առաջնորդին թէ՝ չափազանց կը վախնան ոճրագործ Քիւրտերու վրէժխնդրութենէն. անոնք միշտ սպառնական լուրեր կը ղրկեն Թալովանքցիներուն ըսելով. «Ձե՛ր որ զօրքը պիտի մեկնի այս տեղէն, ան ատեն մենք գիտենք ընելիքնիս. հետեւաբար թող բաղզոքեն հոն կենան. թող ալ պահպանեն. ջուր տան, քաղեն, ծեծեն, չրագով ղրկելով ալ ի մեր բնէն, որպէսզի երբ գանք ամէն բան պատրաստ գտնենք»: Կառավարական պաշտօնեայ մը նոյնինքն Խոյթի միւտիրը, յայտարարեր է Առաջնորդին որ եթէ զինուորները Խոյթէն մեկնին առանց ձերբակալելու բուն ոճրագործները, ինքն ալ իր 12 ժանտարմաներով պիտի մեկնի Խոյթէն, քանի որ անկարելի պիտի ըլլայ իր, ինչպէս նաեւ Հայ գիւղացիներու, հոն մնալը: Բացարձակապէս Խոյթի և Բռնաշէնի Հայ գիւղացիներուն համար կեանքի, ինչքի և պատուի ապահովութիւնը վերցած է: Բոլոր Խոյթեցիք սպայման կ'ուզեն հեռանալ նոյն վայրերէն, Առաջնորդին յորդորները ալ մէկ օգուտ առաջ չեն բերած: Ն'րանք կ'ըսեն՝ Խոյթ գտնուած միջոցին զինուորական պաշտօնեաներու և գայմագամին ու միւտիրին հետ տեսակցութիւններ ունեցեր է. զինուորականներուն ազատաբարութիւնը, կ'ըսէ Առաջնորդը, չատ զէշ էր դէպի Հայերը. անոնք կուսակալը և քաղաքային պաշտօնեաները կը պաշտպանեն եղեր թէ Քիւրտերու հանդէպ վստահութեան զգածում գործելին՝ ապահովութիւն տալով ու յետոյ զանոնք ձերբակալելով, թէ խումբ մը ժանտարմաներով անմատչելի գործ մը, այս ընդարձակ անտառներու և լեռներու մէջ փորոն փաշաներ և թնդանօթներ փոխադրելով անտառներ ու լեռներ պաշարելով ոճրագործները չեն բռնուիր. Թէ՝ անոնք «Փախչանալ գալ, Թալովս Թէրքով քաղաքակրթ... կը հետեւին և նորէն չունին ոճրագործները ձերբակալելու»: Զինուորականները, կ'ըսէ Առաջնորդը, ունեցան ջղայնոտ ու գիւղացիներու եղած էին որ պաշտօնութիւններն ամբողջ անտես առնելով իմ ներկայութեանս Քիւրտերը հալածուած կը ներկայացնէին, իսկ Հայերը հալածող ու հոգի և ամէն բանի սպառնալեաց ներքեւ և օտար թելադրութիւններու զոհերը եղող: Երկու օր կեցայ Շրնխոր և Թալովանք գիւղերը, որոնք Խոյթի կեդրոնն են, զինուորական ու քաղաքային պաշտօնեաներու իմ վրայ թողուցած տպաւորութիւնը ձանձր ու վհատեցուցիչ էր: Պաշտօնեայ մը որ իր անունը ծածուկ պահել կը խնդրէր, Խոյթի մէջ մարդասպանները ձերբակալելու համար քաղաքային և զինուորական պաշտօնեաներու բռնած ընթացքի մասին հետեւեալը հաղորդեց ինծի յուլիս 1 թիւով.— «Ամսուս՝ էս էր կուսակալը և Յուէքսի փաշա զօրք Խոյթի Թալովանք գիւղը հասած են, երբ թէ հոյ զոհերու պատճառ եղող մարդասպանները ձեռք բերելու համար, բայց կը ցաւիմ ըսել որ եղած շարժումները սոսկ ցոյցի մը երեւոյթը ունին. զօրաց առաջնորդելու համար քիւրտ լեռները բռնած են. բայց անոնք մեծ մասամբ ոճրագործներու և անոնց ազգակից աղաներու արբանեակներն են. որոնք պարապ տեղը զօրքը աստ անդ կը թափառեցնեն և ետէ նորէն սպահապան ոճրագործներու հանգիստին, փախցնել կու տան. կան սակայն ալ որոնք ազգայնամոլութեամբ մոլեռանդ կամ կաշառուած, այդպիսի յանցանք պատասխանատուութենէ փախչելու օգտուելու, հետ գտնուողներու «պօռոսի» չափ կու տան: Հոս գտնուող բոլոր պաշտօնեաներն ալ, ըլլայ զինուորական կամ քաղաքային, քիչ բացառութեամբ, Քիւրտերուն համակիր են և Հայերը խիստ կ'ատեն: Մինչեւ ցարդ ձերբակալուած են զինուորութենէ փախստական և ուրիշ թեթեւ յանցանք ունեցողներ, չարափոյն ալ բոլորովին անմեղ են, որոնք հոս ղալէն եւ կարճ ատենէն, միացածներն ալ իրենց կարգին հանա «ալէրանի» կ'ըլլան, արդարադատո՞ւ տաւեռէն միջոցաւ: Քանի մը օր առաջ 100է աւելի զօրք և ժանտարմա Հալուրդ գիւղը կոխեցին Շէխանի ցեղէն Զաւեխի տունը, ուր կը գտնուէին 20 հոգի զինուած մարդասպաններ և Նահիտ փաշան Ալի էֆէնտին, բայց առանց ձեռք դրելու, թողին հոն գտնուն, միայն 13 տարեկան տղայ մը բռնեցին: Աւելի օր մը Մուշ ժանտարմա զօրամասէն մէջերէն Գրանթ պէյը ձերբակալեց Շամմերգի բարգարար, մարդասպան Ջափօյի տղայ Ահմար և Գուշդադէմ գիւղը ղրկելով կառավարութեան յանձնեց. սակայն փոխան մի պահ Ջէրքէզ Իսգէնտէր անանի պինքներէն Խոյբաշը պէյը և Ծրաիքի էֆէնտիներու հետ համաձայնելով այդ գաղափարը արձակեցին առանց Քիւրտերի պէյին տեղեկութիւն տալու. իսկ թէ անոր անունը չկայ եղեր իրենց ձեռքը գտնուած ցանկին մէջ. մինչդեռ այդ Ահմարն է եղեր մին անոնցմէ որոնք Մուշէ վերադարձող Թալովանքցիներու գլուխը կտրեր են. անոր Խոյթի և Բռնաշէնի Հայերուն վիճակը և անոր Խոյթի մէջ գտնուող պաշտօնեաներու գործելակերպը, ձեզ կը հեռ. այս թշուառ Հայերը ազատելու համար միջոցներ մտածել:» Առաջնորդը վերջացնելով իր այս ընդարձակ գիրը թելադրութիւններ կ'ընէ Ազգ. Վարչութեան որոնք եթէ նկատի չառնուին և վերջնական ու կտրուկ կարգադրութիւն մը չըլլայ, շատ դժուար ու ցաւալի պիտի ըլլայ կացութիւնը պիտի առնենք Տարօնէն:

*** Բաղէշի առաջնորդը ալ կարգին կը տեղեկագրէ Պատրիարքարան թէ՝ քաղաքին մէջ նոր դէպքեր չեն պատահած, բայց շրջականերուն մէջ միշտ կը պատահին. անհամար են առաջնորդարանի գանգատները, մանաւանդ Հիզանի և Մօտկանի հայաբնակ գիւղերու վիճակը անտանելի է: Զօրքը Խոյթէն կամ կը մեկնելէն ի վեր անպատժելի վիճակը մասամբ աղտահարուած էր, բայց որովհետեւ փախստական ոճրագործները կը հետապնդուին և հոս ու հոն պատսպարուած են տեղացիները չեն համարձակիր իրենց տուները դուրս հեռանալ երթալ, որով ամբողջ բնակիչք անզօր են: Կուսակալը Խոյթէն վերադարձած է կեդրոն իրեն հետ Մուշի նոր կառավարիչը փոխանորդ կարգելով: Կուսակալը ամէն հաւաստիք տուած է առաջնորդին խաղաղութեան անվթար պահելու համար, սակայն չարիքը արմատէն խլելու համար կարգ մը անօրինութեան խիստ անհրաժեշտ է, կ'ըսէ առաջնորդը:

ԹԵՐԶԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ
ՎԵՐՋՆԱԿԱՆԱՊԷՍ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ

Ինչպէս յարաժամ մը առաջ ծանուցած էինք հայ-Կաթոլիկներու Պատրիարք Թէրզեան հայր. վերջնականապէս հրաժարական մատուցած է, ինչպէս կը հաւաստէ Համիտէն իտալական գործակալութեան քաղած մէկ հեռագիրը: Ահաւասիկ այդ հեռագիրը.

«Հռոմ 31 յուլիս.— Հայ-Կաթոլիկներու Պատրիարք Թէրզեան իր հրաժարականը տուած և իր այդ որոշումը հաղորդեց Կ. Պոլիս: Հռոմէն լրագիր մը կը կարծէ թէ մօտ. Թէրզեան հրաժարած է, Վատիկանի կողմէ իր բաղձանքները նկատի առնուած չըլլալուն համար»:

Աւելի լոյս մեր հայ-Կաթոլիկ եղբայրներուն որոնք այսքան ժամանակ կ'ազատին ճգնաժամային փորձանքէ մը:

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎՈՅ ՆԻՍՏԸ

Ազգ. Երեսփ. Ժողովը այս շաբթու պիտի գումարուի Ազգ. Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ, քանի որ Ղալաթիոյ խորհրդարանի նորոգութիւնները դեռ չեն աւարտած:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Խարբերդէն Պատրիարքարան հեռագրուած էր թէ Բզնիկի առաջնորդ Պասկ վրդ. առաջնորդ ընտրուած է: Պատրիարքարանէ պատասխանուեցաւ թէ՝ վիճակի մը առաջնորդը կարելի չէ ընտրել ուրիշ վիճակի մը:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Հեռաձայնի, Հեռագր. և Թղթատարական նախարար Օսկան էֆ. Սիմամոլեան երէկ այցելութիւն տուաւ տեղապահ Սրբազանին:

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ասկէ առաջ Կաճաճեանցի Լուսիկ անուն մանկամարդ կին մը իր որդւոյն հետեւանքով երկու Հայեր մահացու կերպով վիրաւորուած էին Նամէ Բաշէ անուն ոճրագործին կողմէ: Հակառակ Տիգրանակերտի կուսակալութեան Սիվանի և Պէշիրիի գայմագամներուն գացած հեռագիրներուն, յիշեալ ոճրագործը չէր ձերբակալուած առարկելով որ իրենց սահմաններէն դուրս եղած է. մինչդեռ ան կը պտտէր եղեր Ֆարզին Սասոյ պէյի կողմէ:

*** Տիգրանակերտի Առաջն. Փոխանորդը կը տեղեկացնէ թէ՝ երբ թէ այրեմականներ ձերբակալելու համար դէպի Զէվրէկ ծանրաց եղող Թաջար Ազաղ Մուրատ պէյ և իր 60 ձիաւոր ասպիկանները, փոխանակ ոճրագործները հետապնդելու, նոյն գաւառակի շրջակայ գիւղերու բնակչութեան հացար ու մէկ ասեջանքներ կուտան, կը խուժանեն ու կը բռնաբարեն կիներ և նոյն իսկ կը ջախջախեն Ասորի քահանայի մը թեւը: Հակառակ Տիգրանակերտի կուսակալութեան մօտ եղած կրկնակի դիմումներուն, ոչ մէկ միջոց ձեռք առնուեր է այս վանդալական արշաւանքին դէմ:

ԿԻԼԻԿԵՑԻ ԱՐՏԱԴՐՈՂՆԵՐԸ

Ատանայի Կաթ. Փոխանորդ Ներսէս եպս. կը ծանուցանէ թէ՝ անդրանիկ հայ վաճառականներուն և երկրագործներուն կառավարութեան կողմէ եղած փոխատուութեան պայմանաժամը լրացած «Թաքսիթ»ներուն գանձումին սկսուած է խաւս: Նոյն իսկ հայ-կերան երկրագործ ազգայիններու վերապահ խոշտակներէն, որոնք գտանւածէս կը գանգատին: Այդ հիմա որ այդ երկրագործները չպիտի կրնան վճարել իրենց պարտքը, բնակարանը երկրագործ. դրամատան մօտ սանտղ ձգուած առանց կալուածները պիտի ծախուին, ինչպէս արդէն ձեռնարկուած է եղեր այդ գործողութեան, գանձումի մասին արուած փձախման ու վերջնական հրահանգի մը համաձայն:

ՀՈՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐ

Մուշի Առաջնորդը խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Սասունի Դաժմաստրիկցիներու հողային դատի վճռագիրը ծախքերը վճարելով, հանուի և փութով ղրկուի որպէս զի կարելի ըլլայ հողերը ազատել անիրաւ գրաւողներու ձեռքէն:

ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱ

Բաղէշի Առաջնորդ Եզնիկ վրդ. կը տեղեկագրէ Պատրիարքարան թէ՝ չարաւա Բաղէշ հասեր է Դրդ. զօրաբանակի քննիչ Օսման փաշան և մէկ գիշեր միայն մնալով մեկներ է դէպի Խոյթ: Իրկանը ու անոն հասեր և քաղաքէն կէս ժամ հեռաւորութիւն ունեցող պարտէզ մը իջած է. հետեւեալ առաւօտ երբ պատրաստուեր են պարտէզ երթալ պարոն ողջունելու, տեղեկացեր են որ արշալոյսին մեկներ է կարգ մը յանդիմանութիւններ թափելով տեղւոյն գայմագամին գլխուն որ պատրաստուեր էր թէ դիմաւորելու մասին և թէ օրինաւոր տեղ մը չպատրաստելուն համար:

ՄԵՐ ՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Ռաճայէն է քի մեր տառաջչուրեան վրայ մեծեմէն ուռկի կ'պպգեն իւղերը: Մակայն անխտաեղուր իւղ գնելով ալ սու պահօ է: Մեր բոլոր հայրենակիցները այդ դժուարութենէն ազատելու համար, ընդանքս առաջնակարգ և անխառնախ իւղեր բերել տուած ենք ու կարելի եղածին չափ աժան գիներով կը ծախենք Գալղը Բազար, հացագործի փուռին կից վաճառատան մէջ: Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուի Ալէմտաղի անտառի կառագը: Իր վասակաչնեքն բէտաջկում մը այցելողներու խօսք գնել պէտք մնան: Առաջին տեսակէն մեծ խոշորութեան օխան 120 դրշ.:

ՕՍՄԱՆԶԱՏԷ ՃԷՄԱԼԷՏՏԻՆ 57

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԱԽԸ

Վիէննայէն երէկուան թուով քաղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ անդւոյն դիւանագիտական շրջանակներու մէջ մեծ յուսահատութիւն կը տիրէ: Թուրքիոյ պատերազմի մեծ պատրաստութիւնները խոր տպաւորութիւն առաջ բերած են: Ռուսիա, Անգլիա և Ֆրանսա ամէն ջանք ի գործ կը դնեն պատերազմի առաջքը առնելու համար:

*** Չէթինէէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ՝ անհամաձայնութիւն մը ծագած է Մալիսոր ցեղապետներու միջեւ, որոնք քանի մը օրէ ի վեր կը խորհրդակցին, իրենց վերջը ձգելու համար պայմանաժամին աւարտումին յաւուր: Պետերուն մեծ մասը անհաշտ տրամադրութիւններ ունին:

*** Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին կողմէ եղած զեկոյցի մը վրայ, մեծ տէրութիւնները հեռագրի փոխանակութիւններ կ'ընեն ալպանիական խնդրի մասին:

*** Պատերազմական Նախարարութեան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բրտոլի դիմաց գտնուող Գարատաղցիները յուլիս 18ի առտուն յարձակում գործած են Թուսազուլ-Սէյէզ ամբողջ գծին վրայ: Բռնկեցէ գիւղէն ապստամբներ միացած են Գարատաղցիներուն. կռիւը մինչեւ երէկուան ժամը 4 տեւած է:

*** Հակառակ Օսմ. կառավարութեան ցոյց տուած բարեացակամութեան, Գարատաղի կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք կ'առնէ, փախստական Ալպանիացիներուն Թուրքիա վերադարձը արգիլելու համար: Այսպէս սահման-զինուորներ դրուած են Պոտկորիցայի Օսմ. հիւպատոսարանին առջեւ, որպէսզի ալ Մալիսորները հոն չմտնեն և նոյնատս չընդունուին:

ԴԱԴԱՐԵՑՈՒԱԾ ԹԵՐԹԵՐ

Պատերազմական Ատեանը անպայման դադարումն դատավճռով «Լ. Հէյբրլը» օրաթերթը, Յուլիս 14ի թիւին մէջ լոյս տեսած յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար Բռնութեանց խնդրին առթիւ: Այդ յօդուածին մէջ ըսուած էր թէ կառավարութիւնը խոշտանգումի դրութիւնը վերականգնած է:

*** «Հէմրահ» լրագիրն ալ անպայման դադրեցուցուեցաւ, կառավարութեան բրեսթիժին վնասող յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար, դասակարգ հետապնդումներ պիտի կատարուին պատասխանատու-տնօրէնին դէմ: «Հէմրահ»ի տեղ «Տասըլ» պիտի հրատարակուի:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկար կառավարութիւնը Բ. Դրան ծանուցագիր մը ուղղելով բողոքած է Մանաստիր-Զօրովա գծին շինութեան մասին, իբր Պուլկարիոյ դէմ եղած բան մը:

„ԲԻԼԶՆԸՐ ՈՒՐՔՈՒԷԼ“
„PILSNER URQUELL“

Բիլզէն քաղաքի հասարակային հաւատոր գարեջրագործարանին (Պիւրկէրլիխէս Պրաւհաուս) վարչութիւնը Կ. Պոլսէն Գ. Միխիխովիչի յանձնած է «Բիլզներ Ուրքուէլ» անուամբ ծանօթ գարեջուրին Թուրքիոյ մէջ վաճառումը: Այդ ընտիր գարեջուրին սպառումը ապահովելու համար նոյն իսկ գործարանին կողմէ կարգուած մասնագէտ մը: «Բիլզներ Ուրքուէլ» տակառական և մեքենական խիտ ունեցող շիշերով պիտի ծախուի, հատը 2 ղուրշի, սկսեալ 1911 յուլիս 22/4 օգոստոսէն, հետեւեալ տեղերուն մէջ. Բերա՝ Թօ-օքէրաթիվ, Բրատիւ-Քէօր ար Ֆիսա, Տէմէթրագօբուլօ եղբարք և Հէրմէս. Ղալաթիա՝ Թօ-օքէրաթիվ. Պոլիս՝ Թօ օքէրաթիվ. Պազը Բազար՝ Ն. Միխիովիչ. Գատը քէօյ՝ Թօ-օքէրաթիվ: 66-1

ԹԻՐՈՒԳ ՎԷ ՄԷՍԱԳԷՐ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷՆ

Մանասթըր վիլայէթինտէ աէրսիմի իթչա ինձէ Գարա ջիֆթլիկինտէն պիլմիւր արամթէրինի բրոժէսի հազըրլանմըշ իսէ տէ պաքիյէ պուլունան Նէթիճէսինտէ Արնաւուդ Ալդըշաղը վարը Նէրէնի պէկ Ֆաբրիքասը Թարափընտան իժրա օլունան բրոժէնին գաբուլ վէ Թամիրինի իժրա իժրաալթը բրոսիտէն ֆէնլիք Տէնէ մօսաքէլէսի Թիւտտրուն թիւրքչէսիւ 20 Թէմմուզ 327 Բազարթէսի Տէնէ Նաֆիա Նէզարէթինտէ մէվսիմինտէ իժրա օլունաճագը ջիլպ ըթ պանքա Թէմինաթ տէնէ օպալարըն Թէսլիմ պուլունմայը վէ մէթը մէլլիֆ Թարիֆնամէ տէրճ իլէ մէմուր Թէքլիֆնամէլէրինի մայիսը օլմայը իլան օլունուր:

ՔՈՒՐԹԻՒՍԻ ԵՂԲԱՐՑ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
4, Բերա, Թիւնէլի դիմաց, 4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ. ՃԱՇԱՍԵՆԵԱԿԻ. ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ՕԹՈՑՆԵՐ

Կարասի զնելէ առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք: Գիները խիստ չափաւոր են. ամրցելիք են: Այցելութիւն մը կը բաւէ համոզուելու համար: 52—31

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ
400.000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Քարաֆին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գաբու
ԱՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏՇԱՃԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ, ԲՈՅՐՈՒԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 40 դրուշ արժող
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ԴՐՈՒՇ ԱՐԺՈՂ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

ՍԱՆԻԹՕՐ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ ԹՈՔԱԽՏԻ ԴԷՄ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ' հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ գործածուած նոյն գործիքը, որ չատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, պարզութեամբ առաջքը կ'առնէ և ամէն տեսակ մանրէները բնաջինջ կ'ընէ: Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը զովութիւն կու տայ մարմնոյն:

ՍԱՆԻԹՕՐ
Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է: ՍԱՆԻԹՕՐի շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քոլերա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր:

ՍԱՆԻԹՕՐ
Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ:

ՍԱՆԻԹՕՐ
Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է:

ՍԱՆԻԹՕՐ
Խիստ ազդեցիկ գործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ անպակաս ըլլայ ո՛չ մէկ տունէ, դպրոցէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճամբաներէ ու միջանցներէ:

Ղալաթիա, Պալըգ Բազար, Էնօտամթարեան խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի: 37

ՓԱՀՐԻԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

65 թօն մուխթէլիֆ էպատտա մախրութի ադարալըգլամա:

Թէրսանէի ամիրէ իչիւն լիւզում օլան պուլունան մըգտարը մաւհարրէր ադարալըգլամա միւզայէտէ խուրմէք իւզրէ մէվզուի միւնագասայա գօնուլտուգընտան Թալիպլէրի Թարաֆընտան վերիլէճէք ֆիաթ հաստըլայըգընը պուլունտուգը Թագտիրտէ բումի Թէմմուզըն 22ինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը էվվէլինին վէ 26ընճի սալը կիւնի տախի պաղլըգլըվլ սաաթ իքիտէ գատար նիւզատ պէչ Թէնզիլի գաբուլըդա գարար գաթի սինին իթմաը մուգարրէր պուլունմագլա մէզքիւր մախրութի ադարալըգմանըն իթտարնա Թալիպ օլանլարըն նիւզատ ձն Նիսպէթինտէ Թէէմինաթ աքչէլէրիլէ պէրապէր Պահրիէ Նէզարէթի 4ինճի տաիրէսի լէվազըմ գօմիսիոն միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

***

100,000 քիլօ Գատըքէօյ մալը) էֆրէնճ
100,000 » Ցօմապաղչէ » (կաղ պօյասը
2000 սանէս Թէնէ չիմէնթօ Ֆըչըսը:

Թէրսանէի ամիրէ իչիւն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլան պուլունաէ մըգտարըը մուգարրէր էֆրէնճի կաղ պօյասը Թէնէ չիմէնթօ Ֆըչըսը մունագասա խուրմէք իւզրէ մէզքիւր մունագասայա գօնուլտուգընտան Թալիպլէրի Թարաֆընտան վերիլէճէք ֆիաթ հաստըլայըգընը պուլունտուգը Թագտիրտէ բումի Թէմմուզըն 21ինճի բէնճշէմպէ կիւնի գարարը էվվէլինին վէ 25ինճի բազար իրթէսի տախի նիւզատ պէչ Թէնզիլի գաբուլըդա գարարը գաթիսինին իթմաը մուգարրէր պուլունմագլա մէզքիւր կաղ պօյասը Թէնէ չիմէնթօ Ֆըչըսը Թալիպ օլանլարըն նիւզատ ձն Նիսպէթինտէ Թէէմինաթ աքչէլէրիլէ պէրապէր Պահրիէ Նէզարէթի տէօրտիւնճի տաիրէսի լէվազըմ գօմիսիոն միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր: 3—2

ԹԻՃԱՐԷԹ ՎԷ ՆԱՖԻԱ ՆԷԶԱՐԷԹԻ

Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթինտէ Թիմար եօլարը վէ մաւխաղաթը տաիրէսի Նաֆիա հազինէսի չիմդիյէ գատար իմթիազըթը վէրիլէն մուգավէլէթ վէ Մուգավէլէլերին Թաղ Իմթիյազըն գարարնամէ մունագասայա վաղ խուրմէք վէ Թէմմուզըն 23ինճի ճումարթէսի կիւնի Իհալէի էվվէլիյէսի վէ 25ինճի բազար իրթէսի կիւնի տախի վէրիլէն ֆիաթ հասըր Նիսպաթը կէօրիւլտիւկի Թագտիրտէ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղընտան Թալիպ օլանլարըն Թալիպ օլանլարըն 25 լիրայի օսմանի Թէէմինաթ աքչէսինի միւշտաճէլէն Նէզարէթը միւշարիլէյհա լէվազըմ խարճ գօմիսիոնը կէլմէլէրի իլան օլունուր: 13 Թէմմուզ 327 3—3

Արեւելքի առաջին վաճառատունը

1865ին
հիմնուած

ՇԹԱՅՆ

ԳԱԼԱԹԻԱ
ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Անբաղդատելի պատեհութիւններ

Բացառիկ կերպով զեղչուած գիներ

10 ԴՐՈՒՇ Ճերմակ բէզէ և ֆանթէզի ԺԻԼԷՆԵՐ, բարձր նորաձեւութեան համաձայն։	15 ԴՐՈՒՇ Այրերու ԲԱՆԹԱԼՕՆՆԵՐ, ճերմակ կտաւէ։	20 ԴՐՈՒՇ ԲԱՆԹԱԼՕՆ այրերու համար, ճերմակ կտաւէ։	20 ԴՐՈՒՇ ՔՕՍԹԻՒՄ ՄԱՐԻՆ, ֆանթէզի կտաւէ, 2էն 9 տարեկան տղոց համար։	30 ԴՐՈՒՇ ԹՈՒՐԻՍԹԻ ԶԳԵՍՏ տղոց համար, ծալածոյ պլուզով և գօտիով, ճերմակ կամ խաքի կտաւէ։	45 ԴՐՈՒՇ ԹՈՒՐԻՍԹԻ ԶԳԵՍՏ տղոց համար, ծալածոյ պլուզով և գօտիով, ճերմակ կամ խաքի կտաւէ։	50 ԴՐՈՒՇ ՎԷՍԹՕՆ այրերու համար, ճերմակ կամ խաքի կտաւէ։	60 ԴՐՈՒՇ ՎԷՍԹՕՆ տղոց համար, անգլիական հիւսուածեղէնէ։
80 ԴՐՈՒՇ ՎԷՍԹՕՆ այրերու համար, անգլիական հիւսուածեղէնէ։	80 ԴՐՈՒՇ ԲԱՐՏԸՍԻՒ, բարձր նորաձեւութեամբ սատեղէնէ։	180 ԴՐՈՒՇ ՐԸՏԻՆԿՕԹ, սեւ շէվիօթէ, անթերի կարուածքով։	160 ԴՐՈՒՇ ԺԱՔԷԹ, սեւ և բնտիր շէվիօթէ։	15 ԴՐՈՒՇ ԳԵՂԷՑԻԿ ՊԼՈՒԶ, արանց համար, պաթիսթէ։	15 ԴՐՈՒՇ ՆՈՐ ԺԻՒԲԵՐ կտաւէ։	15 ԴՐՈՒՇ ՆՈՐԱՁԵՒ ԺԻՒԲԵՐ անգլ. հիւսուածեղէնէ։	15 ԴՐՈՒՇ ԺԻՒԲՕՆ, ֆանթէզի կտաւէ։
30 ԴՐՈՒՇ ՀԻԱՆԱԼԻ ՊԼՈՒԶ տանթէլայէ։	35 ԴՐՈՒՇ ՔԱՇ-ԲՈՒՍԻԿԸՐ անգլ. հիւսուածեղէնէ։	70 ԴՐՈՒՇ ՔԱՇ-ԲՈՒՍԻԿԸՐ միօրինակ և նորաձեւ գոյներով պլըակայէ։	80 ԴՐՈՒՇ ՔՕՍԹԻՒՄ-ԹԱՅԸՅՕՐ կտաւէ, բարձր նորաձեւութեան համաձայն կարուած։	120 ԴՐՈՒՇ ՔՕՍԹԻՒՄ-ԹԱՅԸՅՕՐ անգլիական հիւսուածեղէնէ, նորաձեւ ու խնամոտ կարուածքով։	15 ԴՐՈՒՇ ՇԱՊԻԿՆԵՐ ֆանթէզի զէֆիրէ։	15 ԴՐՈՒՇ ՇԱՊԻԿՆԵՐ ճերմակ կտաւէ։	12 ԴՐՈՒՇ ՎԱՐՏԻՔՆԵՐ ֆանթէզի զէֆիրէ։
14 ԴՐՈՒՇ ՎԱՐՏԻՔՆԵՐ խիստ տոկուն։	15 ԴՐՈՒՇ ԳԻՇԵՐՆՈՑՆԵՐ, ֆանթէզի աբլիքասիօններով։	25 ԴՐՈՒՇ ԲԻԺԱՄԱ ֆանթէզի զէֆիրէ։	2½ ԴՐՈՒՇ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ սեւ, կաշեգոյն և ֆանթէզի գծերով։	3 ԴՐՈՒՇ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ կիներու համար, սեւ ու կաշեգոյն յատակով ու ֆանթէզի գծերով։	10 ԴՐՈՒՇ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ հեծեալներու համար, լաւ տեսակէ։	8 ԴՐՈՒՇ ԺԻԼԷՆԵՐ բամպակէ։	10 ԴՐՈՒՇ ԺԻԼԷՆԵՐ միօրինակ գոյներով կամ փայլուն էքրիւ։
12 ԴՐՈՒՇ ԺԻԼԷՆԵՐ ֆանթէզի գծերով։	14 ԴՐՈՒՇ ԺԻԼԷՆԵՐ կիներու համար միօրինակ գոյներով, թելամինքով և առանց թելամինքի։	15 ԴՐՈՒՇ ԿԱՐՃ ԺԻԼԷՆԵՐ նուրբ բուրդէ, ֆանթէզի գծերով։	5 ԴՐՈՒՇ ԲԱՇԼ-ԲՕՐՍԷ միօրինակ յարմար գոյներով, թելամինքով և առանց թելամինքի։	2 ԴՐՈՒՇ ՓՈՂԿԱՊՆԵՐ կապուկիք, նորաձեւ ձեւերով։	8 ԴՐՈՒՇ ԹԱՇԿԻՆԱԿՆԵՐ խիստ նորաձեւ, երկփեղկանի։	18 ԴՐՈՒՇ ԹԱՇԿԻՆԱԿՆԵՐ ընտիր տեսակէ, երկփեղկանի։	4 ԴՐՈՒՇ ԶԳԱՓՈՒԿՆԵՐ տղոց համար, հաստատուն։
15 ԴՐՈՒՇ ԶԳԱՓՈՒԿՆԵՐ նորաձեւ, արանց համար։	3 ԴՐՈՒՇ ԹԵՒՆՈՑԻ ԿՈՃԱԿՆԵՐ, ամուր ամրացուածով։	3 ԴՐՈՒՇ ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՆԵՑՈՒԿ գործնական վերջին գիւտերեամբ։	15 ԴՐՈՒՇ ՀՈՎԱՆՈՑ, արանց համար, գորշ կտաւէ, հաստատուն կոթով։	25 ԴՐՈՒՇ ՀՈՎԱՆՈՑ, տիկիններու համար, կէս-մետաքսէ, միօրինակ ամէն գոյներով, խիստ նորաձեւ կոթերով։	3 ԴՐՈՒՇ ԴՐԱՄԱՊԱՆԱԿ, կաշիէ, շատ գործածելի։	5 ԴՐՈՒՇ ԹՂԹԱՊԱՆԱԿ, ամէն տեսակէ։	5 ԴՐՈՒՇ ՍԱՀՈՒ «Սֆինքս» մէկ տուփին մէջ երեք հատ։
15 ԴՐՈՒՇ ՆԷՍԷՍԷՐ համբարդութեան, հաստատուն շինուած։	15 ԴՐՈՒՇ ՖՕՏԻ մետաքսէ և ծալածոյ կամ կէս [illegible] ձեւով։	4 ԴՐՈՒՇ ՑԻՒԹՆՈՑՆԵՐ Ֆիլ տ'էքօսէ միօրինակ ամէն գոյներով։	3 ԴՐՈՒՇ ՉՈՐՉԱԿԱԼ Նիքէլէ։	25 ԴՐՈՒՇ ԿՕՇԻԿ ճերմակ և գորշ կտաւէ, այրերու և կիներու համար	8 ԴՐՈՒՇ ԴԼԽԱՐԿՆԵՐ, յարդէ, տղոց համար, մարէն ձեւով	10 ԴՐՈՒՇ ԴԼԽԱՐԿՆԵՐ, յարդէ, բանամայի ձեւով	10 ԴՐՈՒՇ ԴԼԽԱՐԿՆԵՐ, յարդէ, բանոթիէ վայելուչ ձեւով

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽՆԱՄՈՎ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՄ ԱՊՐԱՆՔ
ՅԱՆՁՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՄԱՆ ՓՈԽԱՐԷՆ

ՓԱՓԱՔՈՂՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՔԱԹԱԼՕԿՆԵՐԸ

ماجد محمد قره فاشه

ՄԱՃԻՏ ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇ

ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 11 ԵՒ 12

Սոյն առեւտրական հաստատութեան նշանաբանն է առեւտրական աշխարհի մէջ աս իմաստալից օրէնքին հետեւիլ. «Վերանորոգութեան ոգին կ'ապահովէ յառաջդիմութիւնը»։ Եւրոպայի նմանօրինակ հաստատութեանց նման նոր վաճառատուն մը շինել տուած է, ուր Թօհաֆիէի վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ կը գտնուին։ Վաճառատան Տէրը Եւրոպայի առեւտրական ամենէն կարեւոր կեդրոններուն մէջ ըրած ուղեւորութեան շնորհիւ, բերել տուած է ամենավերջին նորաձեւութեամբ շինուած, կիներու և աղջկանց յատուկ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ԺԻՒԲԵՐ ԵՒ ԺԻՒԲՕՆՆԵՐ, այրերու և տղոց համար ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՖԱՆԹԷԶԻ ԲԱՃԿՈՆՆԵՐ, ամրան յատուկ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ և վաճառատան գլխաւոր ապրանքը և մասնագիտութիւնը եղող ՖԼԱՆԷԼ, ԳՈՒԼՊԱՅ և ուրիշ շատ տեսակ ընտիր ապրանքներ։ Կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն գտնուող ապրանքները ինչ ընտիր տեսակէ և որքան աժան են։

Վաճառատունը Մահմուտ Փաշա Շէքէրճի խանին կից 37 և 38 թիւ խանութներէն զատ ուրիշ մասնաճիւղ չունի։ Այս մասին յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։

24—52

كيسارنا معدن صويى

قولرا زمانده محافظهٔ صحته خادمدر

كيسارنا معدن صويى

اشبو طبيعى معدن صويى ، غازى ولذتى وخواص شفائيه‌سى اعتباريله دنياده موجود معدن صولرينك اك اعلاسى اولوب معده ، قره‌جكر ، باغيرصاق ، بوبرك ، مثانه ، قوم والبومين خسته‌لقلرينك اك مؤثر دواسى اولديغى اطباجه مصدق ومجربدر .

عموم اجزا دپولريله اجزاخانه‌لرده وبيوك بقاليه مغازه‌لرنده بولنور .

— مركز دپوسى بغچه قپوسنده كرك اتمانده يكى خانه‌ده در .

ՔԻՍԱՐՆԱՅԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ Սոյն բնական հանքային ջուրը իր համով և առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։ Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամենէն աղէկ դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, աղիքի, երիկամունքի, ծննդական գործարաններու, աւազախտի և ալպիւմինի հիւանդութեանց դէմ։

Այս հանքային ջուրը [illegible] առողջութեան շատ օգտակար է։ Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու և մեծ նպարավաճառներու քով կը գտնուի։

Ընդհանուր մթերանոց Պաղչէգափու, Մաքսատան կից, Եէնի խան։ 104—1

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱԿՊԱՉ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Քլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և ԳԷՆԶՎԷՆԻ հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փոխանորդութիւն ըրած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւնները։ Շիլերը (ռաքի) կը շտկէ առանց գործողութեան և դեռ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կը քննէ [illegible] և [illegible] յատուկ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կու տայ. [illegible] ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները [illegible] մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը հատէ [illegible] (բէրտէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն [illegible]։ Հ. [illegible] կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գափու, Համիտիէ Ճէպիլին դիմաց Իպրիմեան դեղարանը կէսօրէն վերջ Բերա, Շիշլի [illegible] դիմաց 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր [illegible] դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրեր ցերեկէն վերջ իր տանը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

22—50

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՓԻՐԷՕՍԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ
ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Սեղանի գինին ձրի

«Օսմանիէ» շոգենաւը, Նաւապետ [illegible], կը հասնի Աղեքսանդրիայէն Բ. օր յուլիս 31ին և պիտի մեկնի երեքշաբթի օգոստ. 1ին երեկոյեան ժամը 3ին դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլի, Իզմիր և Պիրէոս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Մինիէ» շոգենաւը, Նաւապետ Կլարուսս, 1911 օգոստ. 2 չորեքշաբթի Սալոնիկ երթալէն հանդիպելով, 22 յուլիս շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապուլուս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօր Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս Վալիտէ Սուլթան խան։

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ Գ. ՓՕՇԱՃԵԱՆ